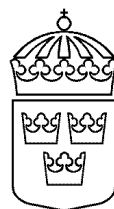

Riksdagens protokoll

1999/2000:50

Måndagen den 20 december

Protokoll
1999/2000:50

Kl. 12.00 – 14.10

1 § Särskilt anordnad debatt om Telia–Telenor-affären

*Särskilt anordnad
debatt om Telia–
Telenor-affären*

Anf. 1 BO LUNDGREN (m):

Fru talman! Spåren av statligt ägande och socialdemokratisk näringspolitik förskräcker. Det räcker med att påminna om Stålverk 80 och Nordbanken – och nu Telia–Telenor.

När Göran Persson presenterade fusionen mellan Telia och Telenor här i kammaren den 20 januari lyste han av stolthet. I dag lyser Göran Persson bara med sin frånvaro.

Utvecklingen sedan januari har liknat en såpopera och har dragit ett löjets skimmer över de medverkande. Politisk klåfingrighet har orsakat affärsmässigt kaos. De stora förlusterna – direkta kostnader och försuttna chanser – får bäras av skattebetalarna och de anställda.

Denna debatt bör handla om hur de bästa förutsättningar nu kan skapas för att utveckla Telia och om hur det politiska ansvaret för sammanbrottet bör axlas.

Telia–Telenor-fusionen syftade till att utveckla den affärsmässiga och tekniska kompetensen i företagen. Det hindrades av fortsatt statligt ägande, som samtidigt innebar att planeringen och genomförandet av fusionen kom att präglas av omöjliga lösningar.

Telia bolagiserades i samband med den borgerliga regeringens avreglering av telemarknaden och är ett av Sveriges viktigaste företag med i fjol drygt 30 000 anställda. Utvecklingen från myndighetsmonopol till ett fristående, enskilt ägt aktiebolag måste nu fullföljas. Telia måste befrias från den politiska styrning som orsakat så stor skada och som kan fortsätta att hindra en snabb, positiv utveckling.

Fru talman! Telia–Telenor-affären är följden av ett medvetet ideologiskt vägval av Göran Persson och hans regering. En privatisering av Telia skulle undvikas. Fusionen med Telenor blev ett sätt för socialdemokraterna att garantera statligt majoritetsägande under lång tid.

Ansvaret vilar tungt på statsministern och näringsministern. Sverige har inte råd med en regering vars näringspolitik bygger på förlegade socialistiska idéer. Sverige har inte råd med en näringsminister som ständigt misslyckas.

Anf. 2 ALF SVENSSON (kd):

Fru talman! I slutet av förra veckan besökte ett TV-team anställda vid Telia och bad om deras utlåtande eller omdöme. Då sade de ordagrant så

här: Det har varit en lekstuga på högsta nivå. Jag tror att en väldigt stor del av svenska folket tycker att det var en bra beskrivning.

Man undrar om det inte alls bekymrar regeringen att respekten för politiskt arbete efter regeringens alla havererade projekt hamnar i bottenläge. Managementföretag och konsulter behöver efter Telenorkollapsen absolut inte söka efter åskådningsexempel på hur man beter sig för att få fusioner och samarbeten att misslyckas. Sådana åskådningsexempel erhåller man bara man tittar på regeringens verksamhet.

I dag, näringsministern, måste svenska folket få veta hur stora förluster det handlar om. Och dribbla inte med snacket om att det får vi veta så småningom! Någon aning måste ni ha om det i dag.

Här har alltså ett fusionsförsök fallit ihop som ett korthus. Kommer Telia nu att hamna på börsen, och i så fall i vilken omfattning? Tidigare har vi hört tidpunkten april. Gäller den? I går sade statsministern att det inte är någon brådska. Samtidigt säger man att det handlar om affärs-mässighet. Det går inte ihop.

Har ni inget hum om hur ni ska hantera den här affären fortsättningsvis? Eftersom det är Göran Persson som bestämmer borde han givetvis ha varit här i dag. Eller är det så att han fortsätter med sitt gängse betående att skjuta sina ministrar framför sig, trots att han själv startar de projekt som sedan går i kvav?

Dagens debatt handlar ytterst inte enbart om Telenorkollapsen. Den handlar om huruvida Sverige ska fortsätta att knapra på gammal socialdemokratisk verbal skåpmat eller om vi i vårt land ska börja inse att gamla regleringar inte längre gäller.

Anf. 3 LENNART DALÉUS (c):

Fru talman! Man behöver inte vara vidare skarpögd för att se att den här affären har hanterats oskickligt. Eller som det heter på tydligare svenska: Den har hanterats klantigt.

Där skulle man egentligen kunna lämna diskussionen, om det inte hade funnits tre frågor framåt som det är intressant att belysa.

Den första frågan är den om vad som egentligen hände. Det kan nog vara nyttigt att dra lite lärdomar av de fel som begicks och att alltså få en redovisning av vad som egentligen hände i den här affären.

Den andra frågan gäller att detta ju spelar roll för vår förmåga att betala av på statsskulden. Det hänger helt enkelt samman med den, och det är viktigt att få detta belyst. Hur tänker man anstränga sig för att hålla uppe tempot i detta arbete från regeringens sida?

Men, fru talman, den sista frågan är kanske den som är allvarligast och viktigast. Nu gäller det nämligen att värna om Telia, att värna den verksamhet som Telia bedriver. Det som nu har hänt påverkar ju hela den svenska telekomverksamheten. Det påverkar hela användningen, utnyttjandet och utvidgandet av accessnätet. Det är här som regeringens möjliga ambitioner – jag säger möjliga, fru talman – måste granskas, diskuteras och ges, förmodar jag, en annan inriktning.

De här tre frågorna – vad det var som hände, hur statsskuldsvbetalningen kommer att påverkas och hur vi ska gå vidare i arbetet med en digital allemansrätt – är våra skäl för att begära den här debatten.

Anf. 4 LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! I kategorin politiska magplask står Telia–Telenor-affären i särklass de senaste åren. Därför hade det varit snyggt, och visat på bra ledarskap, om regeringschefen hade kommit till riksdagen och försvarat sitt och regeringens agerande.

Det viktigaste när något sådant här har hänt är både att dra slutsatser av det förflutna och att blicka framåt för att minska skadeverkningarna. Hur kunde regeringen missa det som så många andra såg, dvs. att det grundläggande felet med det här låg i själva avtalet där den politiska motsättningen var inbyggd? Det är inte konstigt att norrmännen hänvisar till den här *cross over*-bestämmelsen, för den bygger ju på politiskt hänsynstagande: I alla strategiska beslut ska hänsyn tas till en nationell politisk diskussion. Det såg vi. Därför avstyrkte vi den här affären, men näringsministern såg det inte.

Nu har vi hört näringsministern i helgen säga: Vi ska lyssna på Telias ledning innan vi tar ställning till privatiseringsfrågan. Men det gjorde ni inte förra gången. Telias ledning begärde under Lars Bergs tid att företaget skulle privatiseras. Det var deras åsikt som de framförde till ägarna, även om det primärt naturligtvis inte vara deras uppgift. Men vad vet vi nu? Statsministern har i en debatt på en fråga från mig sagt att Telia aldrig ska privatiseras. Nu verkar det som om den inställningen är uppmjukad. Nu ska Björn Rosengren upp i talarstolen: Kan vi få ett besked i den frågan i dag? Är regeringen öppen för att under nästa år børsintroducera Telia?

Anf. 5 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Som vi just hört finns det många uppfattningar om hur fusionen mellan Telia och Telenor borde ha skötts. Låt mig göra följande tydligt.

Den svenska och den norska regeringen var tidigt överens om att affärsmässiga principer skulle vara vägledande för fusionsarbetet. Detta fastslogs i intentionsavtalet som undertecknades den 30 mars. Detta gjordes också tydligt i ett brev från den norska kommunikationsministern till mig den 23 september. Det bekräftades också i aktieägaravtalet som skrevs under den 19 oktober.

Styrelsens beslut i början av december om lokalisering av ledningsfunktionerna för affärsområdena blev det som utlöste problemet med fusionen. De norska styrelseledamöterna och den norska företagsledningen ansåg inte att de svenska styrelseledamöterna fullföljde avtalet. Men beslutet var fattat i enlighet med svensk aktiebolagslag. Beslutet var också fattat i enlighet med aktieägaravtalet. Genom offentliga motsättningar blev bolagets ledning oförmögen att förvalta det svenska och det norska folkets pund på ett professionellt sätt. Som företrädare för bolagets ägare kunde jag inte acceptera detta. Därför lyftes frågan om bolagets framtid upp på den svenska och den norska regeringens förhandlingsbord. Den norska regeringen ansåg inte att beslutet var fattat på ett korrekt sätt. Detta var inte en bra utveckling, för så kan ett företag i längden inte skötas.

Den svenska regeringen anser att styrelsen, oavsett om det gäller Telia, Vattenfall eller Statens Järnvägar, har att hantera frågor rörande bolagets skötsel. Beslut ska fattas på affärsmässig grund. Svensk aktiebo-

Prot.

1999/2000:50

20 december

*Särskilt anordnad
debatt om Telia–
Telenor-affären*

lagslag ska gälla. Styrelsen och bolagets ledning ska i varje läge agera med bolagets bästa för ögonen.

I denna svåra situation tog jag och regeringen ansvar. Vi försökte tillsammans med den norska regeringen finna en lösning. Jag lämnade ett konkret förslag till min norske kollega om hur den uppkomna situationen skulle kunna lösas.

För det första: Vi måste vara beredda att byta ut delar av högsta ledningen och styrelsen.

För det andra: Vi måste slå fast att aktieägaravtalet skulle gälla.

För det tredje: Vi måste vara överens om att styrelsens beslut rörande lokalisering av ledningsfunktionerna för affärsområdena hade fattats på ett sätt som stämde överens med aktieägaravtalet.

För det fjärde: Ägarna skulle inte ingripa i bolagets skötsel.

Det fick inte råda någon tvekan om hur avtalet skulle tolkas, varken nu eller i framtiden.

Jag ville få besked om den norska regeringen kunde acceptera förslaget. Det beskedet kom i torsdags. Svaret från den norska regeringen var utformat så att fusionen mellan Telia och Telenor inte gick att genomföra. Därför avbröts fusionsarbetet mellan Telia och Telenor omedelbart. Detta beslut fattade den svenska och den norska regeringen i enighet och i samförstånd.

Fru talman! Det var Telias och Telenors ledningar tillsammans med facket som tog initiativet till fusionen. De trodde på fusionen. Jag personligen trodde på fusionen. Regeringen trodde på fusionen, och många analytiker och experter trodde på fusionen. En majoritet i denna kammarare ställde sig bakom fusionen. Fusionstanken var, och jag vill också påstå är, riktig.

I en allt hårdare internationell konkurrens krävs att Telia har kraft att hävda sig på en avreglerad telemarknad. Vi får inte glömma att Telia varje dag för en stenhård kamp om kunderna. Fusionen var ett allvarligt försök att skapa ett av Europas ledande telekomföretag för att ge Telia möjligheter att tillsammans med Telenor bli större och starkare och bättre kunna hävda sig på denna snabba och mycket tuffa marknad.

Fusionen var också ett försök att befästa inte minst Sveriges position som ett ledande IT-land. Fusionen var ett framtidsinriktat industriellt projekt. Därför vill jag än en gång understryka att det var rätt att göra ett försök att fusionera Telia och Telenor. Men det var lika rätt att avbryta försöket när det inte visade sig fungera.

Fru talman! Hur ser då Telias framtid ut? Ja, Telia är ett starkt, välskött och framgångsrikt företag som svenska folket kan känna stolthet över. Bolaget har också minst sagt en duktig och kompetent personal med stora förtjänster. Nu måste Telia få lugn och arbetsro. Nu måste bolagets nya ledning utarbeta och presentera nya strategier. Nu måste personalen få återgå till normal verksamhet. Telia är inget företag i kris. Telia står redan i dag starkt. Det kommer att ta ännu några månader innan bolaget är fullt rustat inför framtiden.

Mot denna bakgrund har jag svårt att förstå dem som redan en timma efter det att fusionen sprack sprang ut och krävde att bolaget omedelbart skulle sättas på börsen. Det kändes faktiskt panikartat och en smula oövertänkt. Därför vill jag säga till Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna: Låt oss nu ta det lite lugnt. Låt oss analysera läget med lite is

i magen, och låt oss hantera denna situation på ett klokt sätt. Lika lite som det var absolut nödvändigt att snabbt sätta Telia på börsen för fyra år sedan, lika lite är det absolut nödvändigt att snabbt göra detsamma i dag. Telia har ingenting att vinna på förhastade beslut.

Fru talman! Jag har givit mina medarbetare i uppdrag att snabbt vidta de åtgärder som krävs för att förbereda skilsmässan mellan bolagen. Denna skilsmässa måste genomföras på ett för företagen och personalen smidigt och positivt sätt. Jag vill också slå fast att min ambition är att se till att Telia även i fortsättningen ska ha förutsättningar att vara ett ledande telekomföretag i Europa, ett företag som växer, ett företag som vinner nya marknader och ett företag som utvecklar nya tjänster. Vi har som ägare ett ansvar för att åstadkomma detta, och detta ansvar tänker regeringen ta också i framtiden.

Anf. 6 BO LUNDGREN (m):

Fru talman! Det är inte utan att man häpnar. Björn Rosengren förefaller leva i en värld alldeles för sig själv. Här har egentligen inget gått snett eller fel. Regeringen har gjort så gott den har kunnat. Jag har t.o.m. hört i en lördagsintervju att Björn Rosengren betecknar sitt eget agerande som synnerligen professionellt. Bevare oss för den typen av professionalism! Jag tror hela svenska folket är enigt med mig när jag säger det.

Och så säger Björn Rosengren: Ta det nu lugnt! Låt oss analysera läget!

Varför inte tänka tillbaka? Om man hade tagit det lugnt och velat analysera läget hade vi kanske sluppit det som nu inträffade.

Björn Rosengren började med att säga att affärsmässiga principer skulle gälla vid fusionen av Telia–Telenor. Men med det statliga ägande som fanns på båda sidorna tecknade man ju ett aktieägaravtal som skapade de här oklarheterna, som ledde till skriftväxlingar där Björn Rosengren en dag inte har läst ett brev och någon annan dag har läst samma brev, men inte kommer ihåg vad det handlade om. Och det är klart: Det är inte så lätt, med all den löslighet som finns i aktieägaravtalet, att avgöra: Vad omfattar det egentligen? Vilka krav ska man ställa på enighet? När ska man gå till skiljedom i Köpenhamn?

Jag menar: Vad är det för slags affärsmässiga beslut som leder till skiljedom i Köpenhamn? Man kan inte driva företag som riksdagsutskott, det har vi ju sett, och det är ju där det stora problemet ligger.

Detta var ju inte heller okänt. I debatten i kammaren för ett halvår sedan varnade ju vi för detta. Den 18 oktober fick vi titta på ett apspel utan dess like som ägde rum innan man sent på natten kunde teckna det slutliga avtalet. Allt detta har ju varit känt under en lång tid, alla de inbyggda spänningar som fanns.

Och Björn Rosengren säger att detta sköttes professionellt.

Fru talman! Den förre Teliachefen Lars Berg, som tillsammans med sina medarbetare ligger bakom mycket av den framgång Telia har haft, säger i en intervju i gårdagens Svenska Dagbladet att den politiska sektorn förstörde Telias möjligheter att utvecklas ännu bättre genom att efter regeringsskiftet 1994 motsätta sig en privatisering som ger självständighet och tillgång till kapitalmarknaden på helt andra villkor. Han säger: ”Det som plågar mig är att man inte med ägaren kunde föra en diskussion om privatisering. Under våren 1998 ledde det till en viss frustration hos

Prot.

1999/2000:50

20 december

*Särskilt anordnad
debatt om Telia–
Telenor-affären*

mig. Jag såg ju möjligheterna för Telia i Europa. Men vi fick inte verktyget.”

Den blockering som Lars Berg talar om ledde fram till att vad man kunde åstadkomma var den redan en gång dödfödda idén med Telia–Telenor. Anders Sundström försökte ju, men misslyckades och sade att det inte gick att fullfölja.

När Göran Persson för elva månader sedan i kammaren tog åt sig den stora äran – då när Göran Persson ville vara i kammaren och synas; nu är han som sagt inte här – slog han fast att det var väldigt viktigt, som han sade, att det offentliga majoritetsägandet av det nya bolaget inte hotades.

Här är förklaringen till att det gick så illa och kostade så mycket. Staten kan inte hantera de här sakerna. Björn Rosengren är minst sagt inte professionell i sitt agerande, och inte regeringen heller.

Vi får alla ta en stor kostnad. Det är inte bara en direkt avvecklingskostnad på hundratals miljoner kronor; det är också anseende, rating och förlorade möjligheter som kostar mycket för Telia, för de anställda och för skattebetalarna. Men Björn Rosengren har ingenting lärt. Allting är fortfarande strålände.

Det viktigaste är att skapa bra förutsättningar för Telia nu. Då vore det väl bra att faktiskt tänka efter: Vad är det för erfarenheter som Lars Berg, med stor erfarenhet från just Telia, talar om? Vad är det för stor brist som har funnits? Vad är det som har gjort att företaget inte har kunnat utvecklas och att många av chanserna har försuttits? Jo, just det statliga ägandet. Privatiseringen är en nyckelfråga. Björn Rosengren har ju sagt att privatiseringen *kanske* borde ha skett innan fusionen, och det är alldeles rätt. Det var det som borde ha skett, men så blev det ju inte. Därför vill jag fråga Björn Rosengren och Göran Persson, som säger att det kan anstå och att det kanske inte alls ska genomföras någon privatisering: Är det regeringens ambition att skapa förutsättningar för att genomföra en privatisering av Telia?

Björn Rosengren ska svara på den frågan: Är regeringen beredd att skapa förutsättningar för, bygga en plan för och genomföra en privatisering av Telia?

Sedan är det självklart att regeringen och Björn Rosengren *måste* ta sitt ansvar för inte bara den idémässiga blockeringen, utan också för hanteringen. Man träffade för elva månader sedan ett avtal. Det presenterades med stor stolthet, som jag har sagt. Det fanns i riksdagen under våren. Under våren kritiserades det av de borgerliga partierna. Man pekade på just de brister som nu har exploderat i den kollaps som inträffade. Vi fick cirkus den 18 oktober. Vi har haft brevväxlingar där man inte har kunnat tolka varandras brev från de olika parterna sida i det här avtalet – och så tecknar regeringen ett avtal.

Då skulle jag vilja ställa frågan till Björn Rosengren: Hur kan Björn Rosengren, som är så professionell, teckna ett avtal som kan tolkas så olika och som leder till att en fusion som Göran Persson intecknat så mycket prestige i spricker som en ballong? Hur kan man över huvud taget teckna ett sådant avtal?

Slutligen, fru talman, vill jag ta upp en detalj, men en nog så principiellt viktig detalj. Det har framkommit att styrelseordföranden, Jan-Åke Kark, har en s.k. fallskärm som omfattar sex år. Man har försökt dölja

den genom någon form av projektanställning på fyra år och sedan en fallskärm på två år.

Under den tid jag var minister och fick reda upp efter det statliga experimentet med Nordbanken hittade vi stora fallskärmar från det 80-tal då socialdemokraterna släppte fram fallskärmar. Vi införde regler som begränsade fallskärmarna, och vi såg till att den typen av exceptionella avtal som hade träffats inte längre skulle finnas. Den socialdemokratiska regeringen förband sig att fortsätta med samma krav, och nu finner vi att Björn Rosengren och hans näringsdepartement via Telia har kringgått detta i ett statligt företag. Jag vill ha besked av Björn Rosengren: Hur kan han och hans näringsdepartement acceptera ett fallskärmsavtal som så uppenbart strider mot de regler som har funnits i ett stort antal år och som regeringen formellt ställer sig bakom?

För det första: Privatisering, Björn Rosengren! Är regeringen beredd att skapa förutsättningar för och genomföra en privatisering av Telia, så att företaget *nu* kan börja utvecklas på ett positivt och bra sätt?

För det andra: Hur kan regeringen teckna ett avtal som skapar de förutsättningar för misstolkning som gör att det som Göran Persson med så stor glädje presenterade för elva månader sedan bara försvinner i tomma intet?

Och för det tredje: Hur kan Näringsdepartementet acceptera att det träffas ett fallskärmsavtal som klart står i strid mot de regler som har funnits under lång tid och som regeringen säger sig stå bakom?

(Applåder)

Anf. 7 HANS ANDERSSON (v):

Fru talman! Moderaterna accepterade fusionen. Och vad är det för fel på det statliga bolaget Telia vad gäller tillväxt och lönsamhet, resultat och värdetillväxt, Bo Lundgren?

Till er som har begärt den här debatten vill jag säga: I torsdags hade ni fel om effekterna på statsbudgeten av den spruckna fusionsaffären. I dag fortsätter ni med ert meningslösa gnäll om omedelbar privatisering. Jag menar att det är ansvarslost.

Inte tar ni mycket ansvar för Telias framtid, personalens öde, statens tillgångar och demokratin. Ni uppträder som affärstidningarnas och aktiemarknadens kolportörer här i kammaren. Alla säger att det är en lekstuga. Alla säger att det är en såpa. Det är lätt att säga, men låt dem säga det i tidningarna! Ta ansvar, ni som faktiskt är valda av Sveriges folk!

Det var inte roligt att höra delar av borgerligheten här hemma, och det var ännu värre att höra Carl I Hagen i Oslo. Men alla som vet något om stora, komplicerade fusioner vet att man bröt mot snart sagt varje god regel. Det finns en part som jag har stor respekt för: Fackets representanter från SEKO och SIF har varit föredömliga och konsekventa både i stödet av projektet och i kritiken i upplösningen. De bör ha en särskild blomma.

Jag tror att det här komplicerades av att det handlar om två nationer. Dessutom berörde det både företagsaffärer och politik. Det är svårare med demokrati än med diktaturen inom privata koncerner, men ändå finns det massor med exempel därifrån: Volvo–Renault-affären, Saab–Volvo på lastbilssidan och nu Mannesmann i Tyskland som hotas att köpas upp i ett fientligt anbud av Vodafone, ett engelskt företag. Att äta

Prot.

1999/2000:50

20 december

*Särskilt anordnad
debatt om Telia–
Telenor-affären*

eller ätas på marknaden, är det bättre, Alf Svensson?

Men visst har det varit mycket av patetisk chauvinism också! Inte är Sverige Kista, som det har låtit ibland när svenskarna uttalat sig. Och nog var det patetiskt att se leråkern vid byggarbetsplatsen vid Fornebus gamla flygplats. Åtminstone hade jag svårt att övertygas om att det var Silicon Valley i Oslo.

Fru talman! Fusionen har brutits. Det är tråkigt, men det är ingen katastrof. Vi har förlorat tid och ryktet har blivit lite skamfilat, men jag tror att man snabbt tar tillbaka det som vi har förlorat. Det är nog värre med Sverige och Norge som nationer och för politikernas rykte.

Vänsterpartiet har stött fusionen Telia–Telenor. Vi anser fortfarande att idén är industriellt riktig, som den presenterades, och beklagar att det inte gick. Vi menar dock att detta mot slutet var omöjligt och att alla vann på att det fick ett snabbt slut.

Hela marknaden håller på att omstruktureras, både i Sverige och internationellt. Konkurrensen skärps. Priserna på telekom- och IT-tjänster kommer att dramatiskt sjunka. Ny teknik väller in. Behovet av nya investeringar inom bredbandsteknik och annan infrastruktur, som ska ge näringslivet nya förutsättningar i hela Sverige, är stort. Det måste gå fort.

Många nya affärsmöjligheter öppnar sig. Det statliga Telia går bra. Det har mycket goda förutsättningar att hävda sig. Lite lugn och ro behövs nu men också en ny affärsstrategi. Nya allianser kan tänkas för hela, men också för delar av, bolaget. Börsintroduktion av delposter kan tänkas. Vänstern ser till *saken* och är inte förblindad av ideologin som borgarna. Ni kan ju också bidra till ett privat nätmonopol i landet, men det gagnar varken konkurrerande privata företag eller konsumenterna. Kom igen nu, näringsministern, så ska vi tala seriöst om framtiden!

Till borgarna vill jag säga: Ni abdikerar från ert politiska ansvar. Ni är nöjda med att sälja ut snabbt, omedelbart – med stora förluster för staten. Det är inte ekonomiskt, industriellt eller demokratiskt klokt.

Hur tänker ni när det gäller värdetillväxten, som ju varit så god? Ska ni ge bort den? Hur tror ni köparna tänker? Köper de förlustpapper, eller tänker de göra pengar på det här när åren går? Varför säljer ni i så fall ut?

Staten som ägare – katastrof. Men har det varit så? Är inte Telia ett oerhört lyckat exempel på ett gammalt verk som i en avreglerad miljö lyckades hävda sig som kommersiellt lyckosamt företag?

Vidare behövs det mycket av ny affärsutveckling för bolaget. Avregleringen fortsätter. Det kommer in ny teknik. Dessutom har vi IT-handeln och Internet. Det behövs samarbete och samarbetsavtal. Det behöver inte vara fusioner. Det finns samarbetsmöjligheter på olika affärsområden. Det är inte min sak att tala om exakt vilka, men de finns och jag vet att diskussionen pågår.

Telekompriserna för konsumenterna måste fortsätta att sänkas. Vi är för dyra här i Sverige – det drabbar små företag och konsumenter – och vi behöver mer access på nätet för olika konkurrerande företag. Härmedagen kom det ny lagstiftning – utmärkt!

För hela branschutvecklingen i Sverige och för hela näringslivsutvecklingen är ett framgångsrikt Telia, i spetsen av utvecklingen, av oerhört stor vikt. För infrastrukturen, för ett nytt näringsliv regionalt i vår glesbygd är det oerhört viktigt med ett framgångsrikt Telia. Nu ska inte Telia ha hela ansvaret. Post- och telestyrelsen har sitt ansvar och riksdä-

gen med lagstiftningen har sitt. Att hävda en duktig IT-industriell utveckling är också viktigt, men Telia har en nyckelroll.

Allianser, fusioner, samarbete, börsintroduktion av somt och försäljning av annat, nyemissioner och nya ägarformer – näringsministern, Vänstern är beredd att pröva konstruktiva lösningar men de ska vara kommersiellt meningsfulla och det ska vara samhälleligt ansvarsfulla projekt. Det ska inte handla om att sälja ut. Det ska inte handla om att få några kronor i fickan men förlora det stora värdet utanför.

Vad ska man då säga om fusionen som sprack? Ja, man kan ta upp värderingsfrågan. Man kan ta upp 16-årsgränsen för den statliga majoriteten. Jag vill peka på två punkter.

Bristen på förtroende är ett grundfel. Det har tydligen funnits hela tiden. Stortingets beslut och brevväxlingen mellan näringsdepartementen i september 1999 måste ha uppfattats av styrelseordföranden och det måste ha uppfattats på Näringsdepartementet. Likaså gäller det delar av aktieägaravtalet. Det utandas faktiskt misstroende på många punkter. Kvotregler efter nationalitet – ja, man får vara glad över att det inte är fråga om bestämmelser om norr om Dalälven, om rödhåriga eller något sådant. Möjligtvis kunde, tycker jag, en kvotering i könsfrågan ha varit acceptabel. Kanske hade det bidragit till en bättre utveckling.

Att över huvud taget votera om grundläggande affärsstrategier i en bolagsstyrelse är mindre vettigt och bör inge pessimism. Dessutom innebär avtalet ett undergrävande av beslutskraften. Skiljenämnden i Köpenhamn skulle aldrig ha kunnat lösa tvisten konstruktivt. Om den svenska tolkningen fått rätt fick ordföranden en utslagsröst. Det var oacceptabelt för norrmännen och bolaget strandade. Om norrmännen däremot fått rätt kunde Skiljenämnden endast säga att avtalet krävde att majoriteten innehöll representanter från båda staterna. Eftersom det inte gick strandade bolaget. Företaget blev således konstitutionellt paralyserat.

Kanske var avsikten att struktureringen av affärsområdenas huvudkontor skulle ha varit klar när avtalet skulle tillämpas. Men i så fall missade man i förhandlingarna. Var strategin, näringsministern, att går det, så går det?

Kom ihåg att det som göms i snö kommer upp i tö! Jag skulle mycket gärna vilja ha svar på det senare här i debatten.

De borgerliga frågar jag alltså: Varför vill ni sälja ut så snabbt?

Och näringsministern frågar jag: Hur kunde man konstruera ett bolag med så mycket brist på förtroende och så lite beslutskraft? (Applåder)

Anf. 8 ALF SVENSSON (kd):

Fru talman! Jag skulle vilja fråga Hans Andersson, när han nu uttalar sig som han gör, om han inte förstår att han misskrediterar den operativa ledningen på Telia och också facken där.

Han går ju ut här och säger att borgerligheten är förblindad när borgerligheten vill privatisera och introducera på börsen. Men det är just vad den operativa ledningen på Telia under flera år har velat och det är vad facken, inklusive LO-facken, velat. Alltså är de också förblindade. Då har vi i alla fall en ljusets ande kvar och det är Hans Andersson.

Fru talman! I torsdags, när kollapsen var ett faktum, fick vi här i kammaren åhöra en sällsam debatt. En av de absolut främsta företrädarna

Prot.

1999/2000:50

20 december

*Särskilt anordnad
debatt om Telia–
Telenor-affären*

för ett av regeringens stödpartier började undervisa kammarens ledamöter om den rena socialismen och dess rötter tillbaka till 1830. Ni som inte var här kan se i protokollet att så var fallet.

Jag tror inte ett ögonblick att Göran Persson skulle ha hängivit sig åt en dylik exercis; han är för klok för det. Men för den skull är Göran Perssons regerande fortfarande mer eller mindre tjudrat vid just dessa socialistiska doktriner.

Jag kan tänka mig att Björn Rosengren är van vid att djur och kreatur där uppe på de norrländska vidderna får röra sig tämligen fritt och skutta lite som de vill. Men Göran Persson, som har sin hemvist och dväljs nere på de bördiga slätterna, vet vad det är att ha någon tjudrad vid en påle i marken. Sedan får kreaturen röra sig runt, runt och kan bara beta så långt repet räcker – hur grönt än gräset är utanför denna cirkel.

Trots att regeringen numera inte uttalar de socialistiska doktrinerna – ja, jag måste självklart göra undantag för Marita Ulvskog – kommer regeringen helt uppenbart inte ifrån sin bundenhet till dem. Göran Persson kunde ju exempelvis inte acceptera att ställa sig bakom Tony Blairs och Gerhard Schröders gemensamma dokument om Europas framtid. Göran Perssons rep var för kort. Titt som tätt verkar det ha gått den Perssonska regeringen förbi att vi lever i en alltmer europiserad och globaliserad tillvaro, och de gamla regleringarna tillhör historien. Den inhemska debatten här i kammaren om sjukvård, skolväsende och tjänstesektor visar så tydligt någon kan önska att så är fallet.

Fru talman! Den här nordiska skandalen – det är en skandal – har till del sin orsak i att regeringen som alltid varit sig själv nog. Nu tvingas tydligen regeringen så sakteliga – mer får man väl inte räkna med – att bedriva vad Göran Persson tidigare betygssatte som en omöjlig och borgerlig politik. Den är i hans ögon alltid omöjlig. Nu måste han tydligen så sakteliga börja bedriva den. Regeringen kommer tydligtvis få sätta i sjön den politik som man tidigare fnyste åt.

Vi kristdemokrater har från första stund varit emot att regeringen skulle få kasta in ett av vårt lands mest välskötta företag i en sådan cirkus. Men regeringen har, som alltid, hyllat sin egen förmåga, och inför opinionen lovsjunger regeringen ständigt allt vad statligt ägande heter och häcklar allt vad privatiseringar heter. Den frånvarande statsministern, eller de ministrar han skickar ut som sina politiska och ideologiska verkställare och vägröjare, har nu halkat på sin egen halhets halka.

När fusionen skulle vevas i gång fick vi högröstat deklarerat av statsministern att fusionsidéerna formligen dröp av klokskap och förnuft. Så lät det under vad som skulle kunna kallas den första akten.

Så kom den andra akten i följetongen, och rollinnehavarna gav oss dagligen anledning att ställa frågorna: Vem har i dag pratat bredvid mun? Vem har tappat humöret i dag? Vem är på tur att bli avsatt i dag? Vad heter dagens syndabock? Detta utvecklade sig till något som kanske nästan kunde liknas vid en Robinsonfärs – det där illustra TV-spektaklet som alla tidningar skrivit om.

Om man ska imponeras av något i det nu avslutade skådespelet, är det att regeringen lyckats få ihop så många som så uthålligt bröt mot allt vad fusionsförnuft heter. De flesta i detta skådespel har väl hunnit att ifrågasätta varandra i medierna, kräva varandras avgång, avsättning eller tillvitat varandra att vara lögnare. Till slut hade man en bestämd känsla av att

nästan alla skulle upphäva sina röster offentligt. Den som inte gjorde det var inte med i spelet. ”Fia med knuff” kan man kalla det.

Björn Rosengren, fortsatt inte – jag vill understryka vad Bo Lundgren sade – med att kalla detta uppträdande eller beteendemönster professionellt. Det är ett tappert försök att bita huvudet av skam att orda om professionalism i sammanhanget. Man ska väl inte dra in Shakespeare in den här såpoperan, annars tänker man på ”Upp flyga orden, tanken stilla står, Ord utan tanke aldrig himlen når.” – och det är tur det.

Fru talman! Jag är inte så säker på att norrmännen skulle komma att kräva att till varje pris få mobiltelefonin placerad i Norge. Men det styrelsebeslutet, och som det presenterades och hanterades, blev en bra tuva på vilken det gick att stjälpas lasset. Många måste väl ha frågat sig om man inte kom på att det kanske hade varit klokt att bestämma var huvudkontoren skulle ligga innan man skrev under avtalet.

Så kom då akt nummer tre, fru talman. När så fusionen har slitits sönder och samman, inträffar det sällsamma i debatten – och en hel del spelar med i detta – att haveriets administratörer ska ha beröm för att fusionen brakade samman. Då får vi uppleva hur den ene fusionsförespråkaren efter den andra uttalar att det är skönt att det blev ett slut och att detta var det bästa som skedde. Det verkar nästan som om rollinnehavarna i det tragikomiska fusionsspelet vill bli korade som något slags hjältar när sprickan annonseras ut offentligt. Detta är faktiskt en regelrätt drift med elementär anständighet.

Jag påstår inte – det gör ingen – att Göran Persson sagt något märkligt under vare sig akt två eller akt tre: Han har ingenting sagt. Han har låtit sin minister slinka än hit och slinka än dit innan projektet hamnade i diket. Nu har han sagt att det inte är någon brådska.

Fru talman! Min uppgift är inte att ställa till med någon gråt över spilld mjölk. Men ge er då inte till med att dribbla med vanligt enkelt förnuft. Först är det en lysande, perfekt och en förstås lönsam fusion! Sedan är det lika lysande, perfekt och lönsamt när fusionen spricker! Detta dribblande är ett förakt för medborgarna.
(Applåder)

Anf. 9 LENNART DALÉUS (c):

Fru talman! Situationen när den tänkta fusionen mellan Telia och Telenor spruckit gör det möjligt för oss, och visar också att det är viktigt för riksdagen, att på nytt behandla frågan om Telias och den svenska telekommernadens framtida utveckling. Genom uppbrottet har förutsättningarna som rådde när vi behandlade frågan om IT och telekom senast drastiskt förändrats. Det motiverar en skyndsamt förnyad behandling av frågor som har att göra med, och som till en del ligger lite utanför, det nu inaktuella aktieägaravtalet.

Vi från Centerpartiets sida beklagar den uppkomna situationen. Vi beklagar de ekonomiska skador och prestigeförluster som har uppstått. Men vi tycker att det är viktigt att vi medverkar till något konstruktivt för telekommernadens och Telias framtid.

Vi varnade vid riksdagsbehandlingen av fusionen för konstruktionen av aktieägaravtalet. Sedan har det visat sig att vi har fått rätt i flera av de farhågor som vi då reste, bl.a. den långa tid som staterna förband sig att hålla en majoritet av aktierna.

Prot.
1999/2000:50
20 december

*Särskilt anordnad
debatt om Telia–
Telenor-affären*

I samband med att avtalet undertecknades krävde vi från Centerpartiets sida att medel skulle avsättas för en modern digital infrastruktur. Det är ett behov som sedan dess alltmer har diskuterats i den svenska debatten kring IT.

Vi menar att det är angeläget att man tar till vara de erfarenheter som vi vunnit under resans gång för den fortsatta politiken som gäller telemarknaden i Sverige. Rimligen bör erfarenheterna leda till att rågångarna mellan det som ska vara statens ansvar och det som bör hanteras inom ramen för en öppen marknad görs tydligare.

Vi menar att staten har ett ansvar såväl för att garantera en likvärdig tillgång till IT i hela landet som att säkra en fungerande konkurrens mellan operatörer och tjänsteproducenter. Det väger tungt inte minst i regionalpolitiskt ansvarstagande.

Nu finns det en uppenbar risk att de obalanser som uppstår i ett ojämnt IT-samhälle får den kantring av Sverige som vi har sett de senaste åren närmast att framstå som en lätt krängning.

För att möta detta är frågan om tillgången till infrastruktur ojämförligt mycket viktigare än att staten tar ett ansvar för att vara operatör och tjänsteproducent. Principerna bör vara vägledande för de beslut som nu måste fattas med anledning av den avbrutna fusionsprocessen.

Vi har i Sverige länge varit ledande när det gäller avreglering av telemarknaden. Det har gått mot att staten mer och mer styr med generellt tillämpliga regler – lika för alla operatörer. Det har inneburit att Telia mer har konkurrerat på samma villkor som andra, men med en del begränsningar. Så innebär t.ex. det statliga ägandet av Telia att Telia har svårt att göra stora förvärv eftersom man inte kan betala med egna aktier.

Det är klart att det ligger i vårt intresse att Sverige i Telia även framgent har ett starkt bolag som kan ta ansvar för avancerade telekomtjänster. Det måste i sin tur kombineras med att trygga likvärdigheten och en fungerande konkurrens i hela landet, bl.a. med statliga åtgärder framför allt vad gäller infrastrukturen.

Vi behöver också en lagstiftning. Vi behöver en konkurrens, som säkras med en lagstiftning, och så även tillgängligheten. Det här är krav som vi kan ställa på alla grupper, inte bara på Telia.

Det här leder till iakttagelsen att det är viktigt för Telias framtida utveckling att det finns en beredskap för nya möjligheter till såväl samarbete i nätverk som fusioner med andra företag. Men ett sådant arbete och ett sådant samarbete kan uppenbarligen inte ges samma utformning som det som nu har havererat.

Mot den här bakgrunden, fru talman, menar Centerpartiet att Telia nu bör privatiseras. Det bör ankomma på regeringen att avgöra den lämpliga tidpunkten för själva avyttrandet, så att man kan få högsta möjliga utdelning av försäljningen. Värderingsfrågan är också avgörande för vår inställning att staten på sikt inte bör vara majoritetsägare i Telia, bl.a. mot bakgrund av de erfarenheter som vi nu gjort i den spruckna fusionen. Ett eventuellt fortsatt statligt ansvar för delar av Telias verksamhet måste vara beroende av de beslut som fattas när det gäller framtida infrastrukturinvesteringar.

En börsintroduktion, försäljning av Telia, bör utformas så att Teliaaktien kan bli en folkaktie med många små aktieägare. Det kan t.ex. göras genom utformningen av erbjudandet så att privatpersoner erbjuds aktien

före institutionella placerare. Posterna kan göras så små att många tycker sig kunna ta del av ett erbjudande.

Riksdagen bör därför, fru talman, bemyndiga regeringen att avveckla statens aktieinnehav i Telia AB. Ett beslut i den riktningen bör nu fattas under förutsättning att riksdag och regering samtidigt förmår formulera en strategi för den framtida infrastrukturen. En sådan försäljning i större skala än den som har varit vägledande i fusionen mellan Telia och Telenor innebär också att större resurser skulle kunna frigöras, vilket skulle innebära såväl större amorteringar på statsskulden som att erforderliga resurser för en modern digital infrastruktur frigjordes.

Därför, fru talman, vore det befriande om näringsministern kunde ge lite konkret innehåll och lite kraft bakom det nu årgamla allmänna instämmande som näringsministern och regeringen har gjort i Centerpartiets krav på en digital allemansrätt, och kunde ställa sig bakom åtgärden att nu sälja ut Telia genom att skapa en folkaktie och med de pengarna i handen betala av på statsskulden och samtidigt se till att den moderna informationstekniken når ut till alla människor på lika villkor i det här landet.

Anf. 10 LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Alf Svensson citerade Shakespeare. Jag kom att tänka på ett annat Shakespearecitat, och det är det här: "Så går beslutsamhetens friska hy i eftertankens kränka blekhet över." Det är väl ändå inte riktigt den kränka blekhet som jag hade förväntat mig. Björn Rosengrens linje är att det var oerhört professionellt att gå in för den här fusionen och oerhört professionellt att lösa upp den. Kort sagt är det oerhört professionellt vad Björn Rosengren än gör.

Men hur rosig Björn Rosengren fortfarande än är om kinderna går det inte upp mot den rosighet vi såg i januari i år. Göran Persson anklagas ibland för att vara lite pösig, men det vi fick uppleva när den här affären presenterades var någonting alldeles extra också för honom. Som jag sade i mitt första inlägg, inte minst mot bakgrund av den väldiga poäng Göran Persson gjorde av att affären hade kommit till, tycker jag att han borde ha kommit till riksdagen och informerat om varför affären havererade.

Låt mig sätta in det här lite mer i ett större sammanhang. Vad är det som har hänt med Telia? Ja, först var det Televerket. Tony Hagström var chef, och han arbetade för att det skulle göras om till ett statsägt bolag. Sedan blev Lars Berg chef och Bengt Westerberg styrelseordförande, och de kom fram till att för att fullt ut utnyttja fördelarna borde bolaget vara privatägt. Det sägs att Ines Uusmann som kommunikationsminister var positiv till detta, men andra stoppade det.

Då sägs det att Telia ju går bra. Det är klart att ett gammalt monopolföretag går bra, så länge man kan njuta frukterna av sitt monopol. Avregleringen har inneburit många fördelar för branschen som helhet. Den genomfördes – vilket Björn Rosengren inte verkade veta i en radiointervju häromdagen – i allt väsentligt av den borgerliga regeringen. Men det är när de fördelarna klingar av som den stora risken för ett sådant här företag uppstår. Då är det många analytiker – och vi delar deras bedömning – som menar att det bästa för företaget i den situationen är att vara privatägt.

Prot.

1999/2000:50

20 december

*Särskilt anordnad
debatt om Telia–
Telenor-affären*

Nackdelarna med den nuvarande situationen har vi ju sett. Man har diskuterat vad det är för fel med Tormod Hermansen. Det är inte det att han är norrman eller att han har oputsade skor. Jag höll på att säga att det är att han är socialdemokrat, men det är inte det att han tillhör just det partiet utan att han har sin bakgrund som statssekreterare. Tormod Hermansen är ingen affärsman. Han har gjort sin karriär delvis i det politiska systemet, och det är bara ett av många exempel på att det här nya företaget som skapades var fyllt av nationella och politiska motsättningar.

Björn Rosengren säger att det vart värt att göra ett försök. Men ni gjorde ju inte ett försök, utan två tre försök. Anders Sundström kom fram till att det inte gick därför att det var för mycket nationell politik investerad i de här företagen. Men Björn Rosengren gjorde ändå ett nytt försök, och han kom fram till att motparten påminde om gamla Sovjet. Men han fullföljde affären trots att han, senare än de flesta andra, tydligen såg riskerna.

Jag tycker att Hans Anderssons anförande var på ett sätt bra men på ett annat sätt mycket egendomligt. Det var bra i det avsnitt där svagheter i aktieägaravtalet belystes. Men Hans Andersson har väl mer än de flesta andra i kammaren ansvar för detta; han ingår ju i regeringsunderlaget, och han har röstat för fusionen i denna kammare.

Jag skulle ändå, mot bakgrund inte minst av det Hans Andersson sade, vilja ställa frågan till Björn Rosengren: Om nu också politiker i regeringsunderlaget tycker att det finns mycket märkliga inslag i den här affären, är regeringen beredd att på något sätt klarlägga var det har gått snett?

Jag har anmält hela affären till konstitutionsutskottet, men det vore en fördel om regeringen aktivt medverkade till att analysera hur någonting som skulle bli så stiligt, enligt er uppfattning, kunde gå så fruktansvärt snett. Då tillhör verkligen denna fråga, som jag ställde och som Hans Andersson turnerade på ett annat sätt, det centrala: Hur kunde man träffa ett aktieägaravtal som gav det nya bolaget en så dålig start?

I detta sammanhang måste jag också komma in på frågan om Karks anställningsvillkor, för de har uppenbarligen bidragit till ett misstroende mellan parterna. Detta har förts fram som ett argument från norsk sida. Kark har själv mycket kategoriskt förnekat, bl.a. i norsk TV, att han skulle ha en fallskärm som gick utöver det som numera är kutym i Sverige.

Men man måste ju säga att det när hela bilden nu kommer fram förefaller finnas viss grund för kritiken på den här punkten. Även om avtalet är förbundet med en arbetsplikt tycker jag ändå att det står i strid med andan i de principer för fallskärmar som sedan några år tillbaka ska tillämpas. Jag måste be näringsministern kommentera om näringsministern var medveten om Karks anställningsförmåner när han medverkade till att Kark fick den ställning som han fick i det nya bolaget. Det är väldigt många frågor här och få svar.

Jag blir också lite förvånad när Hans Andersson talar i nedsättande termer om en åsikt som ideologisk. Jag trodde att det var utmärkande för vänsterpartister att tycka att idéer och ideologier är viktiga. Fördelen med vår ideologi jämfört med Hans Anderssons är ju att vår i praktiken har visat sig vara mycket välfungerande, nämligen att affärsverksamhet sköts

bättre utan politisk inblandning i de operativa besluten. Det bästa beviset för detta har vi från de allra senaste dagarna.

Ja, det är vår ideologi att affärsverksamhet bäst bedrivs i privat regi. Nu ska Miljöpartiet få ordet, och det ska bli mycket intressant att höra hur talaren från Miljöpartiet ställer sig. Är Miljöpartiet för eller emot en privatisering av Telia?

Anf. 11 INGEGERD SAARINEN (mp):

Fru talman! Fusionen mellan Telia och Telenor var från början en god idé. Det skulle ha kunnat bli mycket bra, om det hade skötts på ett kompetent sätt. Telia är ett starkt företag med många strängar på sin lyra. De anställda har också vittnat om arbetsglädje och gott samarbete. Miss-taget har gjorts på den politiska nivån. Den svenske näringsministern, den norske kommunikationsministern och den högsta ledningsnivån måste ta sitt ansvar för det.

Det är förfärligt tråkigt. Ledningen har uppenbarligen varit inkompetent att hantera stridigheter inom sig. När ledning och politiker märkte att det blev konflikter borde man ha tagit tag i det och kommit till rätta med svårigheterna – kanske med hjälp av en konfliktlösare med förtroende från båda sidor – i stället för att som småpojkar springa till medierna och skälla på varandra.

Statens kostnad för det här uppgår enligt uppgift till 100 miljoner och Telias kostnad till 150 miljoner, men förlusten för oss alla som bor i Sverige och i Norge av att samgåendet misslyckades består kanske till största delen i att personalens kraft, engagemang och tid så länge har lagts ned på arbetet med sammanslagningen i stället för på de egentliga arbetsuppgifterna. Därmed har bolaget förlorat mark och tappat utveckling, möjligheter och tid i förhållande till sina konkurrenter.

Det är inte svårt att föreställa sig hur den här uppsplitande processen har drabbat personalen. Alla som har varit med om kriser i företag vet hur förfärligt jobbigt och frustrerande det är när arbetstiden går åt till ovidkommande och rent skadliga processer, när man märker hur företaget dräneras på energi och resurser och tappar konkurrenskraft och när man märker hur arbetslusten, kraften, kreativiteten, sammanhållningen och arbetsglädjen förloras eller skadas.

Vad ska nu hända med Telia? För det första tycker jag att vi ska låta dammet lägga sig – inte rusa i väg och göra något oöverlagt, så att det kanske blir fel igen. Ska vi följa råden från en del på den borgerliga kanten och rusa i väg utan att tänka efter, ser jag en sådan risk. Jag är övertygad om att det starka företag som Telia är, med den kompetenta personal som det har, ganska snart kommer fram till nya och kloka idéer om hur företaget ska utvecklas vidare på ett bra sätt, idéer som kanske innebär nya allianser med andra företag och även en breddning av ägandet i företaget.

Miljöpartiets uppfattning är att det ska finnas speciella skäl för att staten ska äga och driva företag. Ett sådant skäl är om företaget är ett naturligt monopol. Tidigare var Telia eller, som det då hette, Televerket ett sådant naturligt monopol. Det behärskade så gott som hela den svenska infrastrukturen på telesidan. Det var då inte tekniskt och ekonomiskt rimligt att börja bygga upp parallella system, men nu ser det annorlunda ut.

Prot.

1999/2000:50

20 december

*Särskilt anordnad
debatt om Telia–
Telenor-affären*

Tidigare tekniska och juridiska monopol har luckrats upp, och det är stor konkurrens på telemarknaden, men Telia har fortfarande en dominerande ställning, eftersom det alltså äger största delen av den grundläggande infrastrukturen. Som situationen är nu finns det inte längre skäl för staten att vara ensam ägare av Telia. Tvärtom tror vi att en gradvis privatisering är bra både för företaget och för utvecklingen i stort på telemarknaden.

Det är viktigt att vi nu inte bara diskuterar om och hur snabbt Telia ska säljas utan också funderar på hur vi skulle vilja att ett framtida mer eller mindre privatiserat ägande av landets ledande teleföretag ska se ut. Kanske ska det vara en kombination av ett brett ägande bland svenska småsparare, en sorts folkaktie, några större inhemska och utländska, gärna nordiska, ägare som också kan ta ett aktivt ägaransvar samt allianser och fusioner med andra utländska företag.

Vi tror alltså att det är klokt att nu inte rusa i väg, utan gradvis minska det statliga ägandet. Telia har, trots de senaste årens ökande konkurrens, fortfarande en något dominerande ställning på marknaden, med en del inslag av tekniska monopol. För en gradvis utförsäljning talar också att kapitalmarknaden skulle kunna få svårt att svälja en total utförsäljning på en gång.

Mitt förslag till oss politiker är därför att tänka över hur medborgarnas intresse i detta sammanhang egentligen ser ut. Låt dessutom de anställda och ledningen besinna situationen och ge dem möjlighet att staka ut sin vision av hur man ska gå vidare.

Anf. 12 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Låt mig börja med att ta upp några frågor som har väckts här i debatten. Det gäller för det första frågan om en privatisering. Det är inte så att jag har sagt att det aldrig ska bli en privatisering. Vad jag har sagt är: Låt oss nu stanna upp och se till att komma ut ur fusionsarbetet till företagets och de anställdas bästa. Det kan sedan finnas en mängd olika alternativ, en mängd olika samarbetspartner och en mängd olika lösningar, som också kan innebära en privatisering. Låt oss avvakta det.

Det gällde för det andra frågan om aktieägaravtalet, som man här nu säger har skötts på ett mycket oprofessionellt sätt. Bakgrunden till vad som hände var faktiskt att det norska Stortinget fattade ett beslut som inte finns med i avtalet.

Man har alltså skrivit in ett stycke i propositionen där man säger att beslut som gäller affärsområdena ska fattas på så sätt att man har minst en av vardera lands styrelseledamöter med. Detta står icke i avtalet. Detta har vi också förtydligat i de brev som fanns. Detta har också min kollega talat om, och sagt att så icke ska vara fallet.

Men här står man som den allvetande – det finns många sådana här i kammaren i dag – och säger: Så här skulle det ha gått till! Jag vet precis hur vi skulle ha gjort!

Tro mig – jag tror inte att någon här i kammaren hade hanterat det bättre. Tro mig! Sedan kan ni le och vara lite överlägsna, men så är det faktiskt. Jag råkar känna många av er.

Vi hamnade alltså i en situation där det norska Stortinget gjorde ett tillägg – ett tillägg som jag inte rå över. Det var ett tillägg som det nu också förs en väldigt stark debatt om i Norge. Detta var olyckligt, och det

var också allvarligt eftersom grunden var att företaget skulle skötas helt kommersiellt.

Ingen kan påstå att staten, under det statliga ägande som nu har förevarit under många år tillbaka i Telia, har lagt sig i det hela. Inte ens den borgerliga regeringen gjorde det, utan man har låtit företaget sköta sig självt. Det har vi också gjort. Därför har det också utvecklats så väl som det har gjort. Därför tar jag inte alls illa vid mig när ni tycker att vi har skött detta jätteilla.

Självfallet har jag ett ansvar, Alf Svensson. Självfallet ska jag också ta det. Jag har ett ansvar eftersom jag har deltagit i denna process. Jag tog ansvaret när vi sade att vi skulle göra denna fusion. Men jag tog också, vilket var väldigt svårt, ansvaret när jag kände att det inte går längre. Ibland hamnar man i den situationen i livet att man har stakat ut en väg, men inser att det inte går längre. Då får man ta det tunga ansvaret. Självfallet kunde jag ha fortsatt med denna fusion, gjort kompromisser och hittat lösningar. Men det hade inte varit bra för företaget. Därför tog jag ansvaret och sade: Nu måste vi bryta.

När det sedan gäller de frågor som Hans Andersson tar upp om affärsområdena ansåg jag och den svenska regeringen att i sådana frågor, dvs. var affärsområdena ska ligga, hur ledningen ska se ut och var den geografiskt ska vara placerad ska det göras en affärsässig bedömning. Detta sitter inte vi som politiker och avgör. Vad vet jag om allt detta? Det ska styrelsen och företagets ledning sköta, och det ska göras enligt svensk aktiebolagslag. Detta var vi också överens om. Men det var där det gick i stöpet, på grund av den skrivning som fanns i den norska propositionen.

Fru talman! Flera av de borgerliga debattörerna har nu utmålat den svenska regeringen som ansvarslös när det gäller skilsmässan mellan Telia och Telenor. Låt mig göra en sak klar: Jag och regeringen känner ansvar. Jag kände ansvar när jag var med och startade arbetet för fusionen och när företagets ledningar startade detta. Det var Lars Berg som föreslog det hela. Det var inte någon kreativ näringsminister – inte ens en kreativ statsminister som gick in och sade: Nu slår vi ihop det här! Nu gör vi något kul! Det var faktiskt företagsledningarna som föreslog det, och det var företagens fackliga organisationer som sade: Låt oss göra detta! Det här är bra av det och det skälet! Och så gjorde vi.

Jag kände ansvar för att försöka nå en lösning tillsammans med den norska regeringen när bolagets ledning själv skulle ta i detta. Jag kände också ansvar för att avbryta fusionen när det inte längre var möjligt att få den i hamn. Jag känner också ansvar för att se till att Telia även i fortsättningen kommer att ha ägare som ger bolaget goda förutsättningar att konkurrera på marknaden.

Men jag frågar mig samtidigt: Vilket ansvar känner Moderaterna, som under flera år har krävt att Telia snabbt ska privatiseras samtidigt som bolagets värde har ökat år från år? 1997 värderades Telia till mellan 40 och 60 miljarder kronor. I dag är bolaget värt fem till sex gånger mer. Jag tycker att vi ska vara väldigt tacksamma för att Moderaternas politik inte genomfördes – i varje fall inte den gången. Det hade inte varit speciellt bra.

Prot.

1999/2000:50

20 december

*Särskilt anordnad
debatt om Telia–
Telenor-affären*

Vilket ansvar känner Bo Lundgren för en sådan ansvarslös politik? Hade den fått verka hade svenska folket förlorat hundratals miljarder kronor.

Vilket ansvar känner Folkpartiet, som har varit med och sålt statlig verksamhet på rea under de borgerliga regeringsåren? Det är pengar som i dag kanske kunde användas på ett bättre sätt än till att subventionera aktieköp. Vilket ansvar känner Lars Leijonborg för detta?

Jag känner ansvar för Telia. Men jag undrar faktiskt vilket ansvar Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna känner.

Fru talman! Vi har nu hört företrädare för flera borgerliga partier kritisera statligt ägande. Jag tycker att detta är en märklig kritik, men det är faktiskt en debatt som jag gärna tar. Det finns ingenting som säger att statligt konkurrensutsatta företag skulle skötas sämre än privata. Jag kan nämna många exempel på det. För mig är det här inte en ideologisk fråga – det är en pragmatisk fråga. Det måste bedömas från fall till fall.

LKAB eller Vin & Sprit – för att nu ta ett stort bolag som jobbar på en avreglerad marknad och som gör affärer även i Norden – är ju inte dåligt skötta bara för att de råkar vara statligt ägda. Det finns alltså inget per definition som säger att så fort ett företag är statligt ägt så går det dåligt. Vattenfall, som nu också jobbar på en avreglerad nordisk marknad, är ju inte ett sämre skött företag. Jag kan nämna massor av företag som producerar el som faktiskt inte alls är lika bra som Vattenfall. Man kan inte bara stå och säga så här.

Självfallet finns det också statliga företag som inte är så bra. Det finns statliga företag som inte går så bra, och som skulle kunna gå bättre. Det finns statliga företag som mycket väl skulle kunna privatiseras och må bättre av det. Samtidigt går ju icke staten, här företrädd av den socialdemokratiska regeringen, och köper företag för att de ska bli statliga. Det handlar om företagen, företagens funktion och företagens möjligheter att utvecklas på olika marknader. Det är det som är grunden. Frågan är pragmatisk – icke ideologisk.

Men än en gång, fru talman: Om vi ska utkräva ansvar skulle vi kunna göra det retroaktivt.

(Applåder)

Anf. 13 BO LUNDGREN (m):

Fru talman! Ja, det vore väl trevligt om svenska folket av 80-talets socialdemokratiska regering kunde kräva tillbaka de 40–45 miljarder som nordbanksäventyret kostade. Det hade varit ganska trevligt!

Det resonemang som Björn Rosengren, när han nu känner att han är ganska hårt ansatt, försöker komma med går ut på att anfälla andra på felaktiga grunder. Hans utgångspunkt när det gäller privatiseringar innebär att man aldrig kan privatisera – för det kan ju alltid bli så att aktie marknaden med tiden går upp. Därför ska man alltid behålla statligt ägande och aldrig sälja, oavsett om det är rätt eller fel. Men det beror ju på hur man använder tillgångarna. Det beror också på en annan sak, nämligen hur företagen utvecklas.

När det gäller Telia vet vi att företagsledningen och de fackliga organisationerna under flera år sagt: Låt oss bli fria! Då kan vi utvecklas bättre. Då kan vi för hela svenska folket, som anställda och som aktieä-

gare, bli något ännu bättre än vad vi annars kan bli. Det är detta som är det intressanta.

Kritiken mot det statliga ägandet är ju inte riktad mot de företag som trots det statliga ägandet klarar sig bra. Den riktar sig mot att ägaren staten inte är kompetent att klara sin roll. Björn Rosengren har ju själv ansvaret för Sveaskog, Posten och ASG – för att nu titta på några affärer av de märkliga som har åstadkommit av honom och hans departement.

Men låt mig ändå peka på hur staten, som ju har ett helt annat sätt att bete sig än en affärsmässig ägare, kommer snett. Vi kan ta Nordbanken som exempel. Vi ägnade timmar här i kammaren åt att försöka reda upp det rent praktiskt under den tid jag satt i regeringen. Det var Tony Hagström som ledde Nordbanken in i det elände vi har sett, påhejad av de dåvarande ägarrepresentanterna i det socialdemokratiska finansdepartementet. Var fanns ägarskapet då?

Och var fanns ägarskapet nu när det gällde en stor viktig fusion? Detta var ju någonting som skulle kunna ha blivit bra under andra förutsättningar. Men det trasslades till och förstördes på grund av just det statliga ägandet. Den beskrivning vi har fått, inte minst av Björn Rosengren själv nu och tidigare, visar hur svårt det var att klara det affärsmässiga inom ramen för det statliga ägarskapet. Björn Rosengren säger att han hela tiden ville ha det affärsmässigt, men det gick inte på grund av norrmännen. Han säger att man gjorde si och man gjorde så.

Om vi hade sluppit de här avtalen och det hade varit affärsmässigt från början hade vi inte haft dessa problem. Det är det statliga ägandet manifesterat i en svag ägare som är problemet, inte att vissa företag klarar sig bra trots det statliga ägandet.

Sedan gällde det frågan om privatisering. Det är inte fråga om att hasta nu, Björn Rosengren. Det är inte så att ingen, förrän i dagsläget eller för någon dag sedan, tänkte: Oj, det kanske skulle privatiseras. Det är faktiskt så att denna fråga har varit på bordet under ett stort antal år. Företagsledningen och de som verkar i företaget Telia har insett att detta ger oss verktyg och förutsättningar. Det är inget nytt.

Det är därför det nu är rimligt att regeringen, om den har förmåga till det, klarar ut detta, inser att det gick snett och att det hade gått bättre att genomföra denna fusion med ett privatiserat Telia. Det hade kanske varit bra. Låt oss nu privatisera. Låt oss förbereda och plocka fram en privatiseringsplan. Det är t.o.m. så att man kan välja att inte sätta den i sjön om man av hindras av ideologiska skygglappar. Men är Björn Rosengren beredd att sätta i gång det här arbetet så att vi inte väntar ytterligare år efter år och förstör det som skulle kunna bli ett ännu bättre Telia som är ännu mer värt?

Allting var klart när det gällde aktieägaravtalet. Det skulle tolkas si och så. Jag har själv läst breven som gick fram och tillbaka. Björn Rosengren fick brev, skrev brev, fick tillbaka brev och tolkade dem. Hela den beskrivningen visar att avtalet inte räckte. Hur kunde Björn Rosengren skriva på detta avtal? Hur kunde han förelägga regeringen detta? Hur kunde han förelägga Sveriges riksdag detta? Björn Rosengren blev varnad, och ändå fullföljde han med de konsekvenser det faktiskt fick.

Sedan tycker jag också att det finns anledning att inte avstå från att kommentera det som faktiskt är väsentligt, dvs. Karks fallskärm. Det är egentligen ointressant om Björn Rosengren personligen visste om den

Prot.

1999/2000:50

20 december

*Särskilt anordnad
debatt om Telia–
Telenor-affären*

eller inte. Det intressanta är att Näringsdepartementet har utsett en person till styrelseordförande, och då har man ett ansvar för den personen. Den här personen har ett avtal som innebär att man kringgår de regler som gäller, och har gällt under lång tid, för avgångsvederlag i den statliga sektorn. Är Björn Rosengren beredd att ta avstånd från det inträffade? Är Björn Rosengren beredd att omförhandla det avtalet och se till att det hamnar inom ramen för de normer som gäller? Det har ju skett för andra företag på det statliga området under den tid jag och andra hade ansvaret för detta, och även under den socialdemokratiska regeringen.

Allra sist, Björn Rosengren, vill jag säga att i den här debatten har vi hört företrädare för sex av sju riksdagsgrupper uttala att man tycker att hanteringen av den här frågan inte är väl skött. Sex av sju partigrupper tycker så. Björn Rosengren sade att han inte tar illa vid sig av det som har inträffat. Tycker inte Björn Rosengren att det finns anledning att ta vid sig av kritiken från sex av sju riksdagsgrupper i Sveriges riksdag? (Applåder)

Anf. 14 HANS ANDERSSON (v):

Fru talman! Alf Svensson citerar, raljerar, ironiserar, recenserar och kommenterar. Var är ledarskapet, Alf Svensson? Var är den verkliga viljan att ta ansvar? Hur vore det med en telefonsignal till kamraterna i Oslo – det borde väl vara en direktlinje dit kan jag tänka mig – innan Alf Svensson så fullständigt sopar banan ren när det gäller den här fusionsstrategin? Den förbereddes för övrigt i hemlighet av Lars Berg.

Leijonborg säger att statliga företag inte är mycket värt. Men det statliga bolaget bildades för länge sedan. Resultatet har trefaldigats under de första tre kvartalen i år. På det sättet går det bra.

Leijonborg säger att Andersson är lite kritisk. Ja, jag är självkritisk. Det tycker jag att alla politiker skulle vara. Jag har kommit fram till att aktieägaravtalet inte var rimligt med den tolkning som norrmännen gjorde men däremot med den tolkning som det svenska näringsdepartementet gjorde. Det är byggt på affärsmässighet, och det borde väl passa herrskapet till höger.

Att däremot göra som den norska regeringen gjorde, dvs. införa rent politiska kriterier – och det är ju inte en socialdemokratisk regering eller en vänsterregering man har där – är fördärligt, särskilt med hänsyn till aktieägaravtalets konstruktion. Jag har läst det, Lars Leijonborg. Jag har försökt förstå det, jag har analyserat det och jag finner att det kan leda till en paralysering om man behandlar en fråga som strukturering av huvudkontoren på affärsområdena, och det gjorde man. Då sprack det. Bra, då ska man gå ur. Då fanns det inte förutsättningar att driva koncernen vidare. Det är precis det jag sade tidigare.

Vad ni vill är att sälja rakt ut. Det är väl inte ideologiskt att sälja? Jo, det är ideologiskt att sälja om det är den enda synpunkten. Vad vill Leijonborg göra med det företaget? Sälj! Abdikera! Han vill inte ha med detta att göra. Marknaden får ta hand om det. Jag talade för delförsäljningar, delbörsintroduktioner, fusioner, samarbete och allianser. Jag har nämligen en viss erfarenhet också på det här området från en privat koncern som lyckades mycket bra när man byggde upp en stor koncern i Europa och världen. Jag lärde mig ett och annat, och jag ser att det natur-

ligtvis inte har gått bra till den här gången. Men rådet att sälja ut rubbet oavsett vad det ger för pris är ju inte rimligt.

Privatisera snabbt, helst i går, verkar vara borgerlighetens förslag. Men varför sälja? Telia går bra, och det sker en kontinuerlig värdetillväxt. Staten har varit en bra ägare, som jag säger. Det har varit en god avkastning och en mycket god värdetillväxt. Tar ni inget ansvar för statsfinanserna? Tror ni inte att avkastning och värdetillväxt kommer att överstiga räntan på statsskulden? Bryr ni er inte om folkets egendom? Varför skulle den nu säljas på realisation? Just nu är väl det sämsta tillfället av alla veckor att gå ut och säga: Vi säljer! Och särskilt att sälja rubbet.

Ni har ingen strategi. Ni har ingen idé om affärsutveckling. Jag tycker att det är ynkligt att ni inte har det som politiker och representanter för svenska folket. Det kommersiella klarar nog styrelsen. Svara nu på denna enkla fråga: Varför föreslår ni snabbast möjliga utförsäljning just nu? Varför har ni inga idéer om infrastrukturutveckling och affärsutveckling? Ni är ekonomiskt och industriellt orationella. Därför menar jag att ni är förblindade av marknadsliberal ideologi, Alf Svensson.

Vänsterpartiet menar att vi måste nyutveckla koncernen. Vi har inte lösningarna, men vi fattar att vi måste ha ett slagkraftigt företag ensamt, i fusion med andra, i allians med andra i sin helhet eller i delar. Det handlar kanske om att gå ihop med likartade företag som Sonera. Vad vet jag? Men det kan lika gärna handla om att ha allianser med företag som bygger på distribution och IT-handel. Det finns massor med spännande företag. Det finns en stor kompetens i Telia. Jag är inte mannen att säga vilken väg man ska gå, men jag är intresserad av att delta i en sådan diskussion.

Det kan krävas finansiering med aktieemissioner. Det kan kompletteras med introduktion av delposter på börsen. Men man avyttrar inte bara ett arv uppbyggt i demokratiska former och utvecklat i hela landet som på ett kasino. Däremot måste man förstå när verkligheten ställer nya krav, och jag tycker att vi gör det. Det sker en avreglering. Vi vill ha en samlad strategi. Som jag tidigare sade är vi beredda att diskutera en börsintroduktion av delar av aktiestocken och pröva nya former av ägarkonstellationer, näringsministern.

Det gjorde vi i Norgeaffären, och det är vi beredda att göra igen. Men det måste vara industriellt meningsfullt och ekonomiskt rationellt.

Det ni från borgerligheten har sagt här i dag är ingenting när det gäller innehåll, utom kanske Daléus. Daléus vill ha IT och bredband åt alla. Han vill gynna glesbygden och främja småföretagens möjligheter i alla regioner. Det är bra! Det är precis vad också vi vill. Låt oss diskutera den lösningen. Vi är allt snarlika, Lennart Daléus. Men då lär Lennart Daléus få pallra sig ur den marknadsliberala högerburen, annars strandar han!

Jag kan inte lova Lennart Daléus hundra procentig väljaruppskattning, men bättre än 4 % ska vi nog kunna diskutera i ett avtal oss emellan! (Applåder)

Anf. 15 ALF SVENSSON (kd):

Fru talman! Jag må vara ärlig och säga: Jag begrep inte riktigt vad Hans Andersson talade om. Jag ska läsa protokollet noga. Jag hade näst-

Prot.

1999/2000:50

20 december

*Särskilt anordnad
debatt om Telia–
Telenor-affären*

an önskat att Gudrun Schyman, som ändå är ledamot av SAF, hade yttrat sig i ärendet, så att man hade kunnat begripa någonting.

Hans Andersson var uppe i sitt första anförande och sade: Borgarna var förblindade som vill privatisera. Läs i protokollet sedan, så ska ni se det. Då misskrediterar han hela den operativa styrelsen i Telia, inklusive facken och LO-facket, som vill privatisera. Därefter går Hans Andersson upp i talarstolen och anklagar mig för dåligt ledarskap. Det kan jag ta i det här sammanhanget. Men jag förstår inte varför det skulle dras in just där.

Fru talman! Det var ändå roligt att höra Björn Rosengren klart och entydigt deklarerat att han aldrig har sagt att han aldrig ska privatisera. Jag höll på att säga: Fattas bara! Det var på något sätt lite fascinerande att höra den gode Björn Rosengren säga: Jag tror inte att någon här i kammaren hade skött det här bättre; eftersom han kände oss. Jag tror inte att jag hade gjort det bättre, Björn Rosengren. Jag tror heller inte att jag hade gjort det sämre, för jag hade inte gjort det!

Det är det som är själva poängen. Vi var emot att Björn Rosengren skulle göra det. Sedan får vi akta oss så att vi inte låter den utomordentlige Lars Berg dras in här som någon syndabock. Vi vet ju vad Lars Berg och företaget ville. Försök nu inte att framställa det som att Lars Berg har sprungit och bankat på dörrarna och nödgat departementet att sätta i gång med fusionerandet, för så är det inte!

Det talades väldigt mycket om affärsmässighet. Jag tycker att vi ska vara så pass raka och ärliga att vi säger: När vi politiker och när ministrar sysslar med den här typen av ärenden går det inte att vara kemiskt rena från politiskt tänkande och enbart hänge sig åt affärsmässighet. Jag tror att inte ens Björn Rosengren i sin uttalade pragmatism klarar av det.

Sedan till frågan om avtalet och breven. Den bild som näringsministern vill ge är att ett oprecist brev från den norske samferdselsministern bemöttes med ett klagande brev från Rosengren, vars tolkning i sin tur bekräftades från norskt håll. Detta är fel. Formuleringarna i Rosengrens brev gav utrymme för olika tolkningar, vilket också den efterföljande debatten bekräftar. Jag vill inte påstå att jag är någon stor exeget på att läsa brev från departement. Men det är alldeles uppenbart att man inte kan finna någon absolut entydig tolkning i den klass eller linje som nu görs gällande här på svenskt territorium.

Näringsministern har gjort gällande här i dag att det stora problemet var att den norska propositionen till Stortinget inte stod i överensstämmelse med aktieägaravtalet. Det har kallats två agendor. Det var ändå så att ni fick propositionen och kunde ha läst den, eller struntade ni i det? Det verkar som om propositionen som förelades Stortinget aldrig har existerat i vårt näringsdepartements sinnevärld, men det är inte sant.

Fru talman! Jag tror det blev fel när Göran Persson skapade superdepartementet. Jag är övertygad om att Björn Rosengren skulle kunna ha utträttat en hel del med sin uppenbara pragmatism. Men så fort han ska rucka på någonting springer han in i betongväggarna. Dessutom kan ni aldrig hinna det ni egentligen ska göra. Ni har inte möjlighet att sätta den svenska flaggan i alla de sammanhang som behövs nere i EU-miljön. Där har ni så pass många ministerrådsmöten att ni inte hinner med dem.

Jag förstår att detta inte är Björn Rosengrens uppgift, men man kan ju hoppas att statsministern något tar del av den här debatten. Utifrån det

felslagna fusionerandet vore det klokt att ombilda så att Sveriges ministrar kan vara med och påverka nere på ministerrådsmötena i Europa. Det kan vi inte så länge det är två ministrar i ett s.k. superdepartement som ska göra detta. Sverige har isolerats ytterligare på grund av den konstruktionen. Sverige är i dag mer frånvarande än vad som är rimligt. (Applåder)

Anf. 16 LENNART DALEUS (c):

Fru talman! Hans Andersson sade en del hyggligheter när han diskuterade privatiseringen, men han har ändå fel. Han har rätt i en sak. Vi har i Centerpartiet en strategi för hur vi ska se på den här frågan. När det gäller vem som ska äga infrastrukturen och vem som ska bedriva operatörsverksamhet och tillhandahålla tjänster är vi av den bestämda uppfattningen att vi skapar möjligheter till konkurrens på telekomområdet om staten garanterar infrastrukturen. Det gör det möjligt med fri konkurrens när det gäller operatörsverksamhet och serviceverksamhet.

Fru talman! Den saken är viktig att komma i håg. Volvo behöver inte äga E 4:an. Volvo får möjlighet att agera på en statlig infrastruktur med fri konkurrens och med fri etablering på olika sätt. Möjligheten till en fri konkurrens är viktig för att skapa en jämlikhet över hela landet. Det är detta, fru talman, som näringsministern inte har förstått, eller åtminstone inte vill hålla med om. Han vill inte hålla med om att det måste gå till på det sättet.

I det läget som vi nu har när fusionen inte blir av måste vi naturligtvis värna Telia men också möjligheten till en fungerande infrastruktur. Sälj ut Telia nu. Privatisera Telia, men inte för privatiseringens egen skull. Privatisera Telia eftersom det gör det möjligt att lyfta bort ifrån Telia – det är själva poängen – ägandet av infrastrukturen.

Fru talman! I dag är situationen den att Telia dels är operatör och tillhandahåller service, dels är monopolägare av infrastrukturen i det som heter Accessnätet, som ligger närmast oss som individer och företagare. Där styr Telia oinskränkt. Det vill vi lyfta bort.

Nu ska jag kanske inte diskutera för mycket med Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna kring den här frågan. Men jag har svårt att se hur en privatisering av Telia utan någon annan åtgärd skulle öka konkurrensmöjligheten. Vad är det för nytta om Accessnätet ägs av en privat ägare? Vad skapar det för konkurrensmöjligheter för alla de andra operatörerna, eftersom också Telia är en operatör?

Det är då vi säger: Sälj Telia och använd en rejäl bunge pengar, antagligen lejonparten, till att betala av på statsskulden. Det ger det utrymme för. Men använd de andra pengarna – det behövs kanske 60 miljarder kronor – för att etablera en statlig verksamhet som garanterar infrastrukturen. Det räcker de 60 miljarderna till. I den tänkta fusionen hade vi inte fått loss tillräckligt med resurser.

Jag har svårt att förstå att man ska tycka illa om att E 4:an är statlig. Jag har svårt att förstå invändningen mot att skapa den infrastruktur som gör konkurrensen möjlig och som man kan säga i själva verket är en förutsättning för konkurrensen. Det är tydligen flera av debattörerna i dag som inte vill vara med om det. Men vi har den strategin, fru talman. Vi har den genomtänkta synen på hur vi ska förfara när fusionen har spruckit och vi står med ett Telia som äger infrastrukturen och därmed omöjlig-

Prot.
1999/2000:50
20 december

*Särskilt anordnad
debatt om Telia–
Telenor-affären*

gör den fria konkurrensen, ett Telia som kan skapa resurser för att både betala av statsskulden och skapa en nödvändig infrastruktur för konkurrens.

Men, fru talman, näringsministern säger ibland att det är han som äger de svenska företagen. Men han menar att han är ställföreträdande ägare för de svenska statliga företagen. Och det var ju tänkt att man genom fusionen skulle få loss resurser att betala av på statsskulden med. Men nu är uppenbarligen Björn Rosengren i det läget att om han inte i denna dag talar om att han vill sälja Telia så måste han väl hitta på någonting annat att sälja för att klara av att betala av på statsskulden på det sätt som regeringen har tänkt sig. Och då frågar sig naturligtvis den nyfikne vad han då har tänkt sälja. Vad är det i stället som näringsministern har tänkt att sälja ut för att kunna betala av på statsskulden på det sättet som var tänkt?

Men den viktigaste frågan, fru talman, är ändå att få besked om hur man gör i framtiden. Det har ju nu under ett par timmar talats om vad som egentligen har hänt och vad som gjordes fel, och näringsministern har talat om ansvar. Ansvar var ett flitigt återkommande ord i näringsministerns anförande. Min fråga är därför fortfarande: Vilket ansvar tänker näringsministern ta för att se till att vi skyndsamt får en digital infrastruktur över hela landet som inte rymmer ett monopol och som gör det möjligt att skapa den nödvändiga konkurrensen och som når ut till alla människor på lika villkor? Jag tror att det är viktigt att näringsministern bekräftar det, så att vi vet hur han förhåller sig till den digitala allemansrätt som vi länge talat om.

Anf. 17 LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Jag tycker att Björn Rosengrens försvar i denna debatt har varit mycket svagt. Det har till stor del bestått i att skylla ifrån sig på den förra Telialedningen och Lars Berg. Det var de som kom på detta med Telenor. Men alla vet ju att det var deras andrahandslösning. De ville först ha en privatisering, men den stoppades av den socialdemokratiska regeringen. Han skyller också på Norge. Normännen gjorde tillägg som komplicerade saken. Men det där håller ju inte riktigt, därför att en kommentar har redan fällt här, nämligen att Näringsdepartementet hade tillgång till den norska propositionen. Om något höll på att gå snett där skulle man ju ha slagit larm.

Men om man gräver lite djupare håller det ändå inte. Om problemet är denna *cross over*-bestämmelse – om man lyssnar noga framgår det att det är den som Björn Rosengren tycker är problemet, att normännen ville tillämpa den något vidare – är det väl inte en helt orimlig tanke att om man måste vara överens, om jag uttrycker det så, om man ska flytta en verksamhet att man då också måste vara överens när man ska lokalisera en verksamhet första gången. Jag tycker inte att den tolkningen är helt orimlig, utan det orimliga är att man över huvud taget i verksamheten bygger in den typen av politiskt beslutsfattande.

Björn Rosengrens stora poäng här är ju att Telia har blivit så värdefullt under dessa år. Ja, det är riktigt att på börsen har värderingen av IT-företag genomgått en explosion under de allra senaste åren, och telekomföretagen har följt med, eftersom telekomföretagen numera ju är ett slags IT-företag. Då kan man tycka att vi som hade velat sälja före denna upp-

gång har äventyrat statens finanser. Men nu är det många som tror att detta är en bubbla som kommer att spricka. Jag vet inte, jag har absolut ingen åsikt i den frågan. Men tänk om det är sant. Det finns de som tror att detta spricker i februari. Är det då jag som vill sälja nu som är mest ansvarsfull mot skattebetalarna, eller är det de som vill vänta tills bubb-
lan har spruckit? Ja, det reser ju frågan: Vilka är samlade i denna sal? Är det ett gäng börsmäklare som sitter här inne, eller är det politiker? Det är klart att vi är politiker som styrs av våra ideologiska värderingar.

Jag vill föra detta resonemang ett steg vidare. Det är klart att hänsynen till statens finanser och skattebetalarna är oerhört viktig. Och då är det faktiskt så att det är långt viktigare för statens finanser på längre sikt att Telia lever som ett starkt telekomföretag och levererar skatter till staten direkt och via sina anställda som betalar inkomstskatt än hur många kronor som man får ut vid själva försäljningsögonblicket. Och det har varit vår stora poäng, och ni kommer inte ifrån att vi tycks ha fått rätt under de senaste dagarna, nämligen att detta företag klarar sig bättre som privatägt än som statsägt.

Jag har aldrig sagt att Telia aldrig ska privatiseras, säger Björn Rosengren, och en del drar en lättnadens suck. Ett faktum är ju att det inte är Björn Rosengren som bestämmer i Sverige, utan han som bestämmer, Göran Persson, sade följande i en replik, anförande 35, den 20 januari 1999:

”Fru talman! Sälj Telia, säger Lars Leijonborg. Aldrig. Det skall vara kontrollerat av offentliga instanser — — —.”

Han som bestämmer, HSB, har sagt att Telia aldrig ska privatiseras. Och det är ju där som vi måste få besked. Eller måste vi det? Är det så att riksdagen kan ta initiativet i detta sammanhang?

Ingegerd Saarinen's inlägg var ju mycket intressant och principiellt grundat. Det ska finnas särskilda skäl för att ha ett statligt ägande. De har successivt bortfallit. Jag förstår diskussionen om de reella monopolen. Vi har också haft den diskussionen internt hos oss. Och det är klart att det är ett bekymmer. Det är det enda motivet för statligt ägande. Hellre ett statligt monopol än ett privat. Men det låg ju också i Ingegerd Saarinen's inlägg att dessa motiv successivt klingar av.

Så vitt jag förstår finns det en majoritet i denna kammare som vill ha en successiv avveckling av det statliga ägandet i Telia. Det är kanske den viktigaste behållningen av denna debatt. Om regeringen fortsätter att vara handlingsförlamad, som den har varit i frågan om privatisering av Telia i flera år, då får riksdagen ta initiativet. Och dagens debatt tyder ju på att det mycket väl kan bli på det sättet, och det tror jag vore bra för Telia och för bolagets anställda.

Anf. 18 INGEGERD SAARINEN (mp):

Fru talman! Det här hade kunnat bli en bra affär. Men som situationen blev var det bra att affären avbröts. Jag är lättad över att båda regeringarna är överens om att inte komma med skadeståndskrav på varandra, utan att det här kan lösas på ett någorlunda trevligt sätt under de här förhållandena.

Men visst har det begåtts misstag. Rosengrens tal om Norge som den sista Sovjetstaten var ju en dålig början. Både politiker och styrelse har

Prot.

1999/2000:50

20 december

*Särskilt anordnad
debatt om Telia–
Telenor-affären*

pratad om varandra i medierna i stället för att koncentrera sig på intern konfliktlösning. Där har vi sandlådan och såpoperan.

Politikernas allvarligaste misstag på båda sidor är, enligt min mening, att man inte har varit tillräckligt noggrann och uppmärksam. Näringsministern tittade inte på den norska propositionen till Stortinget. Hade han gjort det hade han vetat att den norska regeringen tolkade avtalet anorlunda än den svenska.

Och sedan är det brevväxlingen. Den klargjorde tydligen inte situationen tillräckligt för någondera parten. Och det är ju ganska allvarligt att det kunde gå till på det viset. Varför träffades man inte och gjorde ett allvarligt försök att tillsammans klargöra precis vad man menade med alla svåra delar? Det är en fråga som det är svårt att låta bli att ställa sig, tycker jag.

Men det är väldigt lätt att vara efterklok. Många misstag har begåtts av personer som man hade kunnat vänta sig mer av. Det är väl min slutsats.

I mitt tidigare anförande redogjorde jag för vår uppfattning om en gradvis börsintroduktion av Telia på ett sådant sätt att svenska småsparare ska kunna bli delaktiga i form av en folkaktie, med några större ägare som är beredda att ta ett aktivt ägaransvar.

Jag vill också ta fasta på några av de tankar som har framförts här i dag om en utveckling av IT-tjänster som kommer hela Sverige och hela svenska folket till godo. Vi är inte övertygade om att en sådan utveckling kommer till stånd automatiskt om vi bara låter marknaden ta hand om IT-utvecklingen och om vi har som enda utgångspunkt att allt ska ske på marknadens villkor och att staten inte har någon roll.

Det finns olika modeller för hur man skulle kunna få fram en IT-jämlikhet i hela Sverige. Jag har ingen färdig lösning i dag på hur det ska gå till. Men både Lennart Daléus och Hans Andersson har framfört sådana tankar och jag är säker på att också näringsministern är intresserad av det. Jag ser fram emot att vi fortsätter den diskussionen.

Anf. 19 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Det kanske är en händelse som ser ut som en tanke att det var en socialdemokratisk regering i Sverige som hävdade affärsmässighet, medan det var en kristdemokratiskt ledd regering i Norge som hävdade politikens inflytande över bolaget. Jag har faktiskt respekt för detta. Man får respektera Norges ingång i detta. Självfallet måste jag ta mitt ansvar i den här processen, men jag måste också fördela detta ansvar.

Den norska propositionen till Stortinget har vi läst när det gäller siffror och datum. Men det är också så att en tjänsteman på kommunikationsdepartementet i Norge har läst vår proposition. Man har alltså läst den tekniskt. Och då måste vi ställa oss frågan: Var den här frågan så viktig för Norge? Varför sade då inte den norska tjänstemannen ifrån: Vad står det här i den svenska propositionen?

Själva konflikten har faktiskt uppstått på grund av detta. Det fanns också mycket starka ambitioner i Norge. Man ansåg att man ville lägga mobiltelefonin i Oslo. Jag respekterar det. Men vår utgångspunkt har varit att frågan om var affärsområdet ska ligga avgörs av styrelsen enligt svensk aktiebolagslag – det är ett svenskt aktiebolag, det var tänkt så – och att detta görs framför allt på affärsmässig grund.

Än en gång: Jag har all respekt och förståelse för den norska ståndpunkten. Men den var annorlunda än den svenska.

Lars Berg har jag mycket stor respekt för. Det är en mycket kunnig man. Han har varit oerhört kraftfull när det gäller Telias utveckling. Men han lade fram detta förslag och vi trodde på det – han och alla vi andra.

Några frågor har ställts här, och jag ska försöka besvara dem.

En fråga gäller Karks avtal. Kark har en tvåårig fallskärm, precis vad som sägs när det gäller statliga företag. Dessutom har han en arbetsplikt på fyra år. Vi kommer att behöva Kark. Vi behöver honom för Telias utveckling i dag. Vi har en mycket duktig företagsledare som kan denna verksamhet, och därför är avtalet konstruerat så – i princip precis på samma sätt som för generaldirektörer. Så är det; det är exakt samma princip.

När det sedan gäller frågan om att jag inte tar illa vid mig för det som har hänt har jag kanske uttryckt mig oklart. Självklart gör jag det. Jag tycker inte att det här är bra. Jag tycker självfallet att vi skulle ha kunnat sy ihop detta. Men det blev en sådan förändring att det inte gick.

Allra sist vill jag säga att jag kommer att förelägga en IT-proposition till våren. Den kommer att ta upp den här typen av frågor. Självfallet för vi mycket gärna, innan vi lägger fram propositionen, en diskussion om dem med samtliga partier här i kammaren, i första hand med de partier vi samarbetar med.

Anf. 20 BO LUNDGREN (m):

Fru talman! När det gäller händelsen som ser ut som en tanke är det ju inte så märkligt att den socialdemokratiska regeringen i Sverige nappar på ett sådant upplägg. När Göran Persson presenterade det i kammaren underströk han att just det här avtalet gav möjlighet att garantera det offentliga ägandet. Då är det ju något som Göran Persson och den svenska regeringen alldeles uppenbarligen eftersträvar.

Där ligger också grunden till det som inträffat. Det är ju just det politiska statliga ägandet, styrningen, som öppnar allt detta. Det är det som har givit cirkusen och som har skapat värdeförstöringen, med det som har varit i Telias utveckling under några år. För detta har naturligtvis den svenska regeringen ett stort ansvar – både näringsministern och regeringen som sådan.

När det sedan gäller fallskärmen är det ju i det här fallet inte fråga om en generaldirektör eller om en direktionsmedlem i Riksbanken som har ett tidsbegränsat förordnande som därefter upphör. Hade det varit på det viset förstår jag inte varför den fyraåriga s.k. arbetsplikten ska följas av en fallskärm på två år. Då räcker det ju med fyra år och sedan får man väl diskutera igen. Tvärtom, det faktum att man har ett fyraårigt avtal, en s.k. arbetsplikt – vilket ju är lite märkligt och ett sätt att försöka föra oss alla bakom ljuset – att man har en projektanställning under en tidsbegränsad period på fyra år i kombination med en fallskärm, visar att det i realiteten rör sig om en garanti som är vida längre än det som är godkänt. Försök inte dribbla bort det, Björn Rosengren.

Jag ställer frågan igen: Är Björn Rosengren beredd att förhandla om detta avtal? Jag råkar kunna den här materien rätt väl. Jag satt ju med era 80-talsfallskärmar. Jag vill inte bli sittande med era 90-talsfallskärmar också.

Prot.

1999/2000:50

20 december

*Särskilt anordnad
debatt om Telia–
Telenor-affären*

Anf. 21 HANS ANDERSSON (v):

Fru talman! När det gäller fallskärmsavtalet är jag helt överens med Bo Lundgren. Jag hann inte ta upp det i mitt tidigare anförande.

När det gäller Daléus är han ute och glider. Nej, Volvo ska inte äga E 4:an. Se till att det inte blir på det sättet när det gäller bredbandsnätet.

Mycket av vad Daléus säger är okej, men han befinner sig i fel grop. Välkommen upp ur gropen, så ska vi diskutera det. Däremot är jag inte alls säker på att det är en bra idé att säga: Vi säljer och betalar av statskulden. Jag är nämligen övertygad om att avkastningen av värdetillväxten på ett telekomföretag är mycket, mycket större än räntan på statskulden. Där ska Daléus tänka om när vi tar en diskussion.

Jag menar att de tre partierna som begärde den här debatten står för ett ideologiskt privatiseringsbegär. Det har inte funnits en enda tanke i den här diskussionen, Alf Svensson. Läs protokollet! Det är ett ständigt gnäll. Det är avgångskrav den ena dagen, och det är KU-anmälan den andra dagen, inte från Alf Svensson men från Leijonborg. Det är gnäll, skäll och försök att rida på den mediala vågen. Men det är ni som fortsätter såpan utan respekt för och tanke på bolaget, personalen, affärsutvecklingen och den svenska infrastrukturen.

Fru talman! Så här inför årsslutet skulle jag vilja tillönska näringsministern ett nytt och bättre år. Han skulle väl själv helst hoppas på ett år i världsklass.

Till borgerligheten, som ville ha den här debatten och som enbart har presterat en tom jeremiad, skulle jag vilja ge en rejäl juling som jag hoppas att ni ska känna av ända in i nästa sekel.

Anf. 22 ALF SVENSSON (kd):

Fru talman! Jag tycker nog förstås att det åligger departementet, på vilken sida av kölen det än befinner sig, att läsa propositioner. Om ett departement inte läser dem blir det ju inte mer till fromma för de andra.

Låt mig sedan, fru talman, få säga att det har varit lite tufft att för hårt kritisera en så sympatisk person som Björn Rosengren. Det är en person som det inte passar att kläs i säck och aska. Statsministern vet nog inte vad säck och aska är, men Björn Rosengren klär absolut inte i det.

Låt mig nu därför få önska en riktigt fridfull jul. Man skulle ju, utifrån vad jag sade tidigare, kunna vitsa till det och säga att eftersom Björn Rosengren också är kommunikationsminister kan man önska god jul i dubbel bemärkelse.

Anf. 23 LENNART DALÉUS (c):

Fru talman! Det blir en lite tillbakablickande debatt. Man kan säga att det blir lite trist på sitt sätt när vi bara ägnar oss åt vad som har hänt i den här sorgliga affären.

Jag saknar faktiskt besked från Björn Rosengren på några punkter eller någon form av strategi. Vi har nu sett att det var klantigt skött. Det blev ingen fusion. Nu står vi där med Telia, och samtidigt som vi står där med Telia står vi med ett starkt folkligt, kan man säga, tryck på att få större och bättre tillgång till informationstekniken. På detta svarar inte Björn Rosengren. Han har ingen strategi kring detta.

Nu säger han, vilket är intressant – jag lyssnade noga på detta – att han tänker tala om de här sakerna med de två samarbetspartierna. Det är

möjligt att det är rätt väg att tala med dem och med Hans Andersson om hur det här ska gå till.

Men Hans Andersson, fru talman, har ju heller inte riktigt förstått jämförelsen. Här varnar nu Hans Andersson för att IT-bolagen ska äga infrastrukturen. Han har inte riktigt förstått att Telia i dag är just ett sådant informationsteknikens Volvo som äger både bilen och vägen, och det är det som vi vill undvika. Vi vill ju ha ett annat läge. Därför vill vi sälja ut Telia för att använda pengarna till att betala statsskulden och skapa en infrastruktur som alla kan köra på oavsett vilken bil vi har.

Sedan vill naturligtvis också jag, fru talman, instämma i förhoppningen att näringsministern och för övrigt hela regeringen liksom alla vi andra får en god och trevlig jul.

Anf. 24 LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Det blir inte bättre ju fler inlägg Björn Rosengren gör. Det blir snarare sämre. Nu har det kokat ned till en enskild tjänsteman på det norska samferdselsdepartementet som borde ha sagt ifrån. Så kan man inte som politiker skylla ifrån sig. Och det var inte den grundläggande orsaken. Den grundläggande orsaken var att det fanns en feltanke i detta från början.

Jag är självkritisk, säger Hans Andersson, och det borde alla vara. Ja, det kanske alla borde vara på någon punkt. Men om man har sagt det före avtalet och före riksdagsomröstningen, behöver man väl inte vara självkritisk just på den punkten. Men det är helt rätt att Hans Andersson är det. Björn Rosengren borde vara det mycket, mycket tydligare.

Vi har fått väldigt få besked, inget begripligt besked om Karks avtal. Vi har inte fått besked om regeringen själv är beredd att göra något för att klarlägga vad det var som gjorde att det här gick så snett.

Jag har ju min förklaring, och jag skäms inte ett ögonblick, Hans Andersson och andra, för att den är buren av min ideologi. Jag förstår inte i den här debatten att det är fel att vilja privatisera ett statligt företag av ideologiska skäl men rätt av ideologiska skäl att vilja ha det kvar, för det framgår ju så tydligt här att det är på det sättet det är.

Jag tycker att debatten har varit värdefull därför att Miljöpartiets talesman har anslutit sig till den borgerliga linjen, att det finns starka principiella skäl att ändra ägandet i Telia. Det är den vägen som är det bästa sättet för oss att slå vakt om en bra framtid för Telia.

Anf. 25 INGEGERD SAARINEN (mp):

Fru talman! Kark och fallskärmsavtalet: Kark har sagt i Norge att han vid strategiska beslut inte skulle använda sin utslagsröst för att rösta ned de norska intressena. Sedan gjorde han det i alla fall den 8 december, varpå norrmännen blev förfärligt upprörda. Det kanske de hade rätt att vara eftersom de hade uppfattat det som något slags löfte. Han har alltså i alla fall inte gett ett gott intryck i Norge.

Från detta till fallskärmsavtalet. Fyra års garanterat jobb á 5 miljoner per år och två år till som fallskärm, sammanlagt 32 miljoner. Jag tycker att det är förfärligt! Som vi säger uppe hos oss: Jag hurves åt sån't. Jag hoppas att det här ska ta slut. Det måste bli ett slut på feta fallskärmar, det kan vi väl vara överens om.

Prot.
1999/2000:50
20 december

*Särskilt anordnad
debatt om Telia–
Telenor-affären*

Anf. 26 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Jag vill tacka mina meddebattörer för dagens debatt. För mig har det varit viktigt att slå fast fyra saker.

För det första: Vi var många som trodde på denna fusion. Fusionen var industriellt riktig. Den kunde ha lett till utveckling och sysselsättning. Telia konkurrerar på en alltmer hårdnande världsmarknad. Bolaget behöver muskler för att kunna hävda sig.

För det andra: När fusionen inte gick att genomföra avblåste vi den. Jag kände detta ansvar, och regeringen gjorde det enda rätta. Vi gjorde det i samförstånd med den norska regeringen.

För det tredje: Telia är ett starkt och välskött företag med kompetent personal. Nu behöver företaget få arbeta i lugn och ro och dra upp nya strategier och riktlinjer.

För det fjärde: Regeringen är öppen för olika lösningar. Den svenska regeringen har faktiskt en sund och pragmatisk hållning till det statliga ägandet. Vi gör det som är bäst för företaget, marknaden och landet.

Jag vill avsluta med att tacka för denna debatt och även önska kammarens ledamöter en god jul. Tack ska ni ha!

Överläggningen var härmed avslutad.

2 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 13 och 14 december.

3 § Anmälan om inkomna faktagpromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Talmannen anmälde att följande faktagpromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och delats ut till kammarens ledamöter:

Stärka den nordliga dimensionen i den europeiska energipolitiken

KOM (99) 548

Stålindustrins konkurrenskraft inom EU *KOM (99) 453*

Utvecklingen av närsjöfarten i Europa *KOM (99) 317*

Intermodalitet och intermodal godstransport *KOM (99) 519*

Konkurrenskraften hos Europeiska unionens skogsbaserade industrier
KOM (99) 457

4 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades

Motion

1999/2000:N21 till näringsutskottet

5 § Anmälan och hänvisning av motioner till utskott

Prot.
1999/2000:50
20 december

Anmälades
Motioner
med anledning av prop. 1999/2000:28 Studentinflytande och kvalitetsut-
veckling i högskolan
1999/2000:Ub12 av Ulf Nilsson m.fl. (fp)
1999/2000:Ub13 av Beatrice Ask m.fl. (m)
1999/2000:Ub14 av Sofia Jonsson m.fl. (c)
1999/2000:Ub15 av Yvonne Andersson m.fl. (kd)

Kammaren biföll talmannens förslag att ovanstående motioner ome-
delbart skulle hänvisas till utbildningsutskottet.

6 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 20 december

1999/2000:156 av *Leif Carlson* (m) till socialminister Lars Engqvist
Smittskyddsinstitutet
1999/2000:157 av *Birgitta Carlsson* (c) till statsrådet Ingela Thalén
Socialbidragen
1999/2000:158 av *Maria Larsson* (kd) till näringsminister Björn Rosen-
gren
Ersättningssystemet för ungdomar med utvecklingsgaranti
1999/2000:159 av *Gunnel Wallin* (c) till justitieminister Laila Freivalds
Kriminalvården
1999/2000:160 av *Birgitta Sellén* (c) till statsrådet Ingegerd Wärnersson
Elevers hälsa
1999/2000:161 av *Agne Hansson* (c) till finansminister Bosse Ringholm
Kasinon
1999/2000:162 av *Åsa Torstensson* (c) till näringsminister Björn Rosen-
gren
EU-stödet till Västra Götaland
1999/2000:163 av *Margareta Andersson* (c) till näringsminister Björn
Rosengren
Trygghet i arbetslivet
1999/2000:164 av *Per Landgren* (kd) till näringsminister Björn Rosen-
gren
Region Västra Götaland

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabb-
protokoll tisdagen den 18 januari 2000.

7 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 17 december

1999/2000:390 av *Magnus Jacobsson* (kd) till näringsminister Björn Rosengren

Förslag på förändrad arbetsrätt

1999/2000:391 av *Magnus Jacobsson* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
Dublinkonventionen

1999/2000:392 av *Ulla-Britt Hagström* (kd) till justitieminister Laila Freivalds

Utnyttjande av utländska kvinnor

1999/2000:393 av *Chatrine Pålsson* (kd) till socialminister Lars Engqvist

Dödsfall på grund av platsbrist

1999/2000:394 av *Cristina Husmark Pehrsson* (m) till näringsminister Björn Rosengren

Kärnkraft

1999/2000:395 av *Roy Hansson* (m) till jordbruksminister Margareta Winberg

Senapsodling

1999/2000:396 av *Roy Hansson* (m) till jordbruksminister Margareta Winberg

Miljövänlig odling av sockerbetor på Gotland

1999/2000:397 av *Berit Jóhannesson* (v) till försvarsminister Björn von Sydow

Säkerhet för värnpliktiga

1999/2000:398 av andre vice talman *Eva Zetterberg* (v) till utrikesminister Anna Lindh

Krigsmaterielembargo

1999/2000:399 av *Owe Hellberg* (v) till näringsminister Björn Rosengren

Bidrag till småskalig vattenkraft

1999/2000:400 av *Yvonne Ruwaida* (mp) till statsminister Göran Persson
Försvarsutgifter

1999/2000:401 av *Göte Jonsson* (m) till socialminister Lars Engqvist

Funktionshindrades boendeplacering

1999/2000:402 av *Inger René* (m) till statsrådet Britta Lejon

Uppgifter om expedierade läkemedel

1999/2000:403 av *Ola Karlsson* (m) till statsminister Göran Persson

Förtroendet för näringsministern

1999/2000:404 av *Marianne Jönsson* (s) till försvarsminister Björn von Sydow

Värnpliktiga från Skåne

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 18 januari 2000.

8 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 16 december

1999/2000:355 av *Carl Fredrik Graf* (m) till finansminister Bosse Ringholm
Höjda skatter på motorcyklar

den 17 december

1999/2000:335 av *Ewa Larsson* (mp) till miljöminister Kjell Larsson
Stockholms stad

den 20 december

1999/2000:343 av *Tuve Skånberg* (kd) till kulturminister Marita Ulvskog
Svenska kyrkan

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 18 januari 2000.

9 § Anmälan om inkomna stenografiska uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden

Talmannen anmälde att stenografiska uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden den 17 och 24 september, den 1, 8, 14, 15 och 22 oktober samt den 5, 12, 19 och 26 november inkommit.

10 § Kammaren åtskildes kl. 14.10.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

ANDERS FORSBERG

/Barbro Nordström

Prot.
1999/2000:50
20 december

Innehållsförteckning

1 § Särskilt anordnad debatt om Telia–Telenor-affären.....	1
Anf. 1 BO LUNDGREN (m)	1
Anf. 2 ALF SVENSSON (kd).....	1
Anf. 3 LENNART DALÉUS (c).....	2
Anf. 4 LARS LEIJONBORG (fp).....	3
Anf. 5 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	3
Anf. 6 BO LUNDGREN (m)	5
Anf. 7 HANS ANDERSSON (v)	7
Anf. 8 ALF SVENSSON (kd).....	9
Anf. 9 LENNART DALÉUS (c).....	11
Anf. 10 LARS LEIJONBORG (fp).....	13
Anf. 11 INGEGERD SAARINEN (mp)	15
Anf. 12 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	16
Anf. 13 BO LUNDGREN (m)	18
Anf. 14 HANS ANDERSSON (v)	20
Anf. 15 ALF SVENSSON (kd).....	21
Anf. 16 LENNART DALÉUS (c).....	23
Anf. 17 LARS LEIJONBORG (fp).....	24
Anf. 18 INGEGERD SAARINEN (mp)	25
Anf. 19 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	26
Anf. 20 BO LUNDGREN (m)	27
Anf. 21 HANS ANDERSSON (v)	28
Anf. 22 ALF SVENSSON (kd).....	28
Anf. 23 LENNART DALÉUS (c).....	28
Anf. 24 LARS LEIJONBORG (fp).....	29
Anf. 25 INGEGERD SAARINEN (mp)	29
Anf. 26 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	30
2 § Justering av protokoll	30
3 § Anmälan om inkomna faktrapomemorior om förslag från Europeiska kommissionen	30
4 § Hänvisning av ärende till utskott	30
5 § Anmälan och hänvisning av motioner till utskott.....	31
6 § Anmälan om interpellationer	31
7 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	32
8 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	33
9 § Anmälan om inkomna stenografiska uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden	33
10 § Kammaren åtskildes kl. 14.10.	33